

Nye kyrkogård

Kulturhistorisk inventering och förslag till bevarandeplan
Nye socken i Vetlanda kommun, Jönköpings län, Växjö stift

Margareta Olsson

Nye kyrkogård

Kulturhistorisk inventering och förslag till bevarandeplan
Nye socken i Vetlanda kommun, Jönköpings län, Växjö stift

Jönköpings läns museums dnr: 2024-220

Rapport och foto: Margareta Olsson

Avskrifter och foton gravvårdar: Karin Calderwood, Vetlanda pastorat

Grafisk mall: Anna Stålhammar

Tryck: Digital distribution

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping

Tel: 036-30 18 00

E-post: info@jkpglm.se

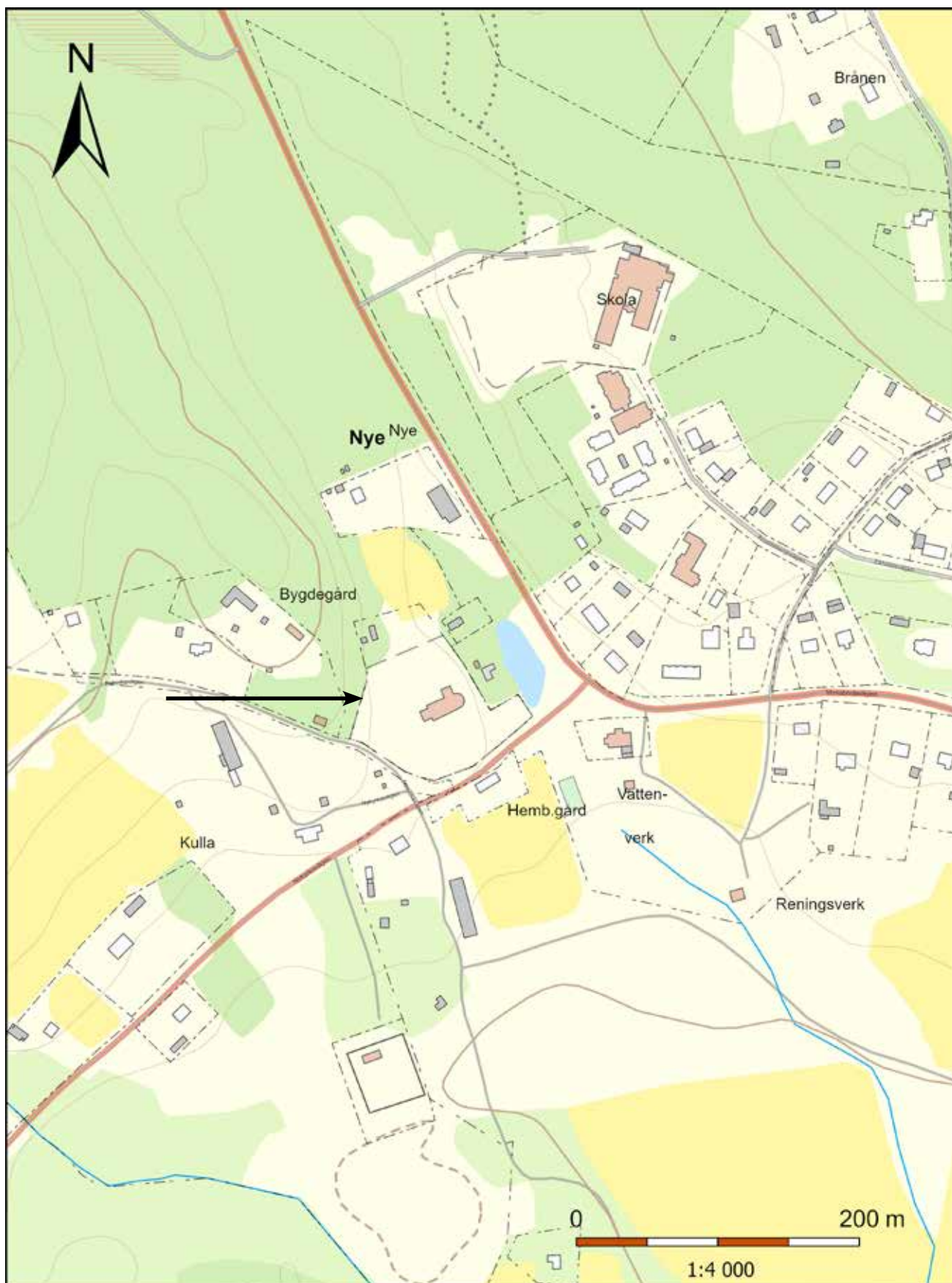
www.jkpglm.se

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr I2018/00079.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2026

Innehåll

Inledning.....	5
Inventeringens uppläggning.....	5
Allmän kyrkogårdshistorik.....	6
Tre vanliga gravvårdstyper.....	8
Lagstiftning.....	9
Allmänna skötselråd.....	11
Nye kyrka och kyrkomiljö.....	12
Kyrkogårdens historia.....	13
Händelsehistorik.....	15
Beskrivning av kyrkogården idag.....	16
Allmän karaktär.....	16
Ingångar.....	17
Vegetation.....	18
Gångsystem.....	19
Byggnader.....	20
Beskrivning av karaktärsområden.....	21
Gamla kyrkogården.....	21
Nya kyrkogården.....	25
Gravvårdstyper.....	26
Kulturhistorisk bedömning av kyrkogården i dess helhet.....	27
Att tänka på i förvaltningen av kyrkogården.....	29
Åtgärdsbehov.....	30
Administrativa uppgifter.....	30
Referenser.....	30
Kriterier vid kulturhistorisk bedömning.....	32
Karta Urval Kulturhistorisk värdefulla gravar.....	34
Urval Kulturhistorisk värdefulla gravar.....	36
Gamla kyrkogården.....	36
Nya kyrkogården.....	54
Gravvårdar ur bruk.....	56

Utdrag ur digitala fastighetskartan.

Inledning

På uppdrag av Vetlanda pastorat har Jönköpings läns museum tagit fram föreliggande inventering och förslag till bevarandeplan för Nye kyrkogård. Fältarbetet har genomförts under sommaren 2024. Resultatet har därefter diskuterats med uppdragsgivaren och sammanställts under hösten 2025.

Kyrkogårdar och begravningsplatser utgör en viktig del av landets kulturarv och deras kulturvärden regleras av kulturmiljölagen. Kulturhistoriskt värdefulla gravar kan också skyddas av begravningslagen. I första hand är det Svenska kyrkan som har ansvar för att förvalta detta kulturarv. Därför är det angeläget att kyrkogårdarnas kulturhistoriska värden kartläggs och preciseras. En viktig del av värdena ligger i äldre gravar och deras utsmyckning.

En bevarandeplan är ett kunskapsunderlag som är tänkt att vara till hjälp och vägledning vid vård, underhåll och förändringar på kyrkogårdarna. Planen kan även fungera som beslutsunderlag för länsstyrelse och stift vid handläggning av olika ärenden.

Inventeringens uppläggning

Rapporten omfattar en översiktlig historik över kyrkogården, en beskrivning med fotografier av de olika kvarteren och deras kulturhistoriska värden samt avslutningsvis en katalog över särskilt värdefulla gravar.

Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering och fotografering på kyrkogården samt en arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gått igenom har varit aktuella kyrkoarkiv på Landsarkivet i Vadstena, Länsstyrelsen i Jönköpings läns arkiv, Antikvarisk-topografiska arkivet i Stockholm (kopior hos länsstyrelsen) samt Jönköpings läns museums arkiv. Utöver arkiv har uppgifter hämtats från aktuell litteratur, exempelvis hembygdslitteratur. De i rapporten redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av händelser i kyrkogårdens historia.

För kyrkogården har en sammanfattande kulturhistorisk bedömning gjorts där de kulturhistoriska värdena lyfts fram. Den kulturhistoriska bedömningen av kyrkogården i allmänhet har stämts av med Länsstyrelsen i Jönköpings län. En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv, utan kan vara föremål för omvärderingar. Vid bedömningen har hänsyn tagits till varje enskild kyrkogårds historia och egna värden, men också till värden i förhållande till andra kyrkogårdar i stiftet och övriga landet. Den övergripande kulturhistoriska bedömningen nämner i de flesta fall inte enskilda gravstenar, utan beskriver värden och karaktärsdrag i stort.

Inför planerade förändringar eller större underhållsåtgärder krävs i regel tillstånd från länsstyrelsen.

Rapporten avslutas med själva inventeringen av kulturhistoriskt värdefulla gravplatser, vilken är avsedd att fungera som en bevaran-

deplan. De kriterier som använts för att bedöma gravarnas kulturhistoriska värden diskuteras vidare i katalogdelens inledning där de två klassningsnivåerna presenteras: *Klass I. Mycket värdefulla* och *Klass II. Värdefulla*. Gravarna och deras utsmyckning redovisas i tabellform med text och fotografier samt på en gravkarta.

Fältarbete och rapport har utförts av antikvarie Margareta Olsson vid Jönköpings läns museum under 2024–2025. För avskrifter och foton av enskilda gravar har Karin Calderwood, Vetlanda pastorat svarat. Vid urvalet av kulturhistoriskt värdefulla gravar har samråd förts med pastoratet/församlingen.

En av landets få bevarade kyrkobalkar finns i Brands-
torp i Habo kommun.

Allmän kyrkogårdshistorik

I stort sett alla våra landsortskyrkogårdar är jämnåriga med den första kyrkan på platsen och i de flesta fall medeltida. Efter flera hundra år av obruten kontinuitet är de ännu i bruk. Från medeltidens kyrkogårdar finns dock väldigt litet bevarat. De viktigaste förändringarna som kristendomen införde gällande våra begravnings seder är att platsen för begravingarna skulle vara vigd och inhägnad. Den medeltida inhägnaden kunde bestå av en stenmur, men vanligare var att den var uppförd av timmer, bogårdsbalken, som ibland kunde vara manshög. Till den typiska bilden av en medeltida inhägnad kyrkogård hörde även stigluckan, som både hade en symbolisk och praktisk funktion som port till den vigda jorden.

Den medeltida kyrkogården saknade ett tydligt system med gångar och kvarter. Man gravsätte folk efter deras gårds- eller bytillhörighet i grupperingar med olika form, vilket var en förkristen sedvänja. Det var ovanligt att man satte en vård över gravstenen. Gravstenar markerades istället endast av en jordhög. Om en vård trots allt sattes upp var den vanligen av trä, men sten eller smide förekom undantagsvis. Det var vanligt att man använde kyrkogården även på ett mer nyttobetonat sätt, såsom att idka slätter och bärga hö.

Den medeltida kyrkogårdens utformning levde kvar väldigt länge, och påminde mest om en äng med små gravkullar och enstaka spridda vårdar. I stort sett börjades förnyelsen under tidigt 1800-tal, men ännu vid sekelskiftet 1900 hade många landsortskyrkogårdar kvar den ålderdomliga ängskaraktären. Förnyelsevägen började i städerna genom nya bestämmelser om externa begravningsplatser. Gravsättningar på stadskyrkogårdarna förbjöds av hygieniska skäl och i stället skulle friliggande begravningsplatser förläggas utanför städerna. Denna process inleddes på 1780-talet och en kunglig förordning från 1815 angav att begravingar innanför stadskärnan måste upphöra och att begravningsplatser – utan andra kyrkobyggnader än t ex gravkapell – skulle anläggas utanför stadsområdena. År 1805 beslutades dessutom att staten genom sin myndighet Överintendentsämbetet skulle ansvara och ha överinseende över att kyrkogårdar och begravningsplatser blev prydligt

Den förindustriella kyrkogården var en ängsmark med endast få vårdar av beständigt material. Här har karaktären blivit bevarad på Ornunga gamla kyrkogård, Vårgårda kommun.

och hälsosamt anlagda.

Runt om i landet anlades många begravningsplatser precis utanför stadskärnorna under de första decennierna av 1800-talet. De anlades med symmetriska gångsystem och kvartersindelningar, trädplanteringar för att förbättra luftkvaliteten och stenmurar med smidesgrindar. I dessa arkitektoniskt anlagda begravningsplatser exponerades vissa gravar tydligare än andra. Att begravas utifrån vilken gård eller by man tillhörde ersattes nu av kategorierna köpegravar respektive allmänna gravar. Detta var en social indelning där de som hade möjlighet att köpa sin gravplats både kunde få en större sådan för hela sin familj och en attraktiv placering utmed gångar eller nära entréerna. Köpegravarna anlades ofta med grusbäddar och stenramar och senare även häckomgärdningar.

Andra begravdes kostnadsfritt utmed den så kallade allmänna linjen. Där gravsattes man tätt i en kronologisk ordning. Man begravdes således inte familjevis. Gravvårdarna var oftast oansenliga. Indelningen av kyrkogården mellan köpegravsområde och allmänt område speglade ett socialt uppdelat samhälle.

Trädkransen utefter kyrkogårdens yttre begränsningar introducerades först på städernas begravningsplatser, men nådde under 1800-talets slut även många landsortskyrkogårdar. Då introducerades också de typiska sorgeträden med ett hängande växtsätt. I början av 1900-talet planlades även kyrkogårdarna på landsorten i kvarter med symmetriskt lagda gångar, grusbäddar på gravarna och välklippta häckar eller stenramar runt om.

På 1920-talet började en ny typ av begravningsplats att anläggas: skogskyrkogården. Dessa präglas av friväxande och naturligt förekommande träd, såsom gran, tall och björk. En av de tidigaste i landet var skogskyrkogården i Skillingaryd från 1922.

Vid 1900-talets mitt var kyrkogårdarna särskilt utvecklade, men nu inleddes en period av förenkling och rationalitet. Företeelsen med allmänna linjen levde kvar till mitten av 1900-talet, men upphörde officiellt 1964. Samtidigt började man av rationella skäl ta bort stenramar, häckomgärdningar och grusbäddar för att ersätta det med mer lättskötta gräsmattor. Den sociala utjämningen av ståndssamhället avspeglades på kyrkogårdarna genom allt mer enhetliga gravvårdar utan titlar och oftast i ett liggande format.

Från och med 1980-talet blev gravvårdarna återigen mer individualiserade. Idag ser vi en mångfald olika former på gravstenar från liggande naturstenar till mer fantasifullt utformade vårdar. Den ökade individualiseringen under 1900-talets slut speglas också genom de många olika begravningsformer som idag erbjuds. Förutom kistbegravning och urngravar med personliga vårdar, erbjuds också exempelvis minneslundar för aska som grävs ner anonymt utan plats för namn, men med gemensam plats för blommor. Ett annat alternativ är askgravplatser, där gravplatsen markeras, men där skötseln utförs av kyrkogårdsförvaltningen.

Åsenhöga ödekyrkogård (Gnosjö kommun). På denna kyrkogård är mycket av den ålderdomliga, ängsligande karaktär, som varit vanlig i äldre tid bevarad.

Det var i regel mer attraktivt att begravas på den södra delen av kyrkogården än den norra, som upplevdes vara olycksbringande. Ofta är kyrkan därför placerad med dragning mot norr för att skapa större ytor på den södra sidan. Detta flygfoto från 1940-talets slut visar att den södra delen av kyrkogården i Hylletofta var mer ianspråktagen än den norra, till höger. Foto JLM.

Bråneryds begravningsplats, invigd 1958, nära Huskvarna representerar det välordnade, där jämlikheten betonas på bekostnad av individualismen.

På de mer påkostade köpegravarna var både gravvård och inhägnad omsorgsfullt utformade. Här ett exempel från Norra Solberga kyrkogård i Nässjö kommun.

Tre vanliga gravvårdstyper

Det finns en stor variation vad gäller gravvårdarnas utformning. Före industrialismen och det sena 1800-talet användes ofta så kallade gravbrädor för att markera en grav. Vårdar av mer beständiga material som sten och metall var ovanliga och ofta förbehållna samhällets övre skikt. Prästen eller en adelsman inom socken kunde begravas i kyrkan eller nära koret och där erhålla en påkostad gravvård.

Under industrialismen utvecklas en riklig flora av olika gravmarkeringar med olika form och av olika material, främst sten. Här presenteras tre typer som är särskilt vanliga.

Från det sena 1800-talet fram till 1920-talet var det vanligt att köpegravar förseddes med påkostade vårdar med stående form. Det kunde vara högresta bautastenar, obelisker eller liknande. Dessa vårdar restes ofta över samhällets övre skikt och inte sällan är de försedda med både titel, namn, årtal, hemvist och ett bibelcitat. Vårdar av denna typ är ofta påtagligt karaktärskapande och betydelsefulla i kyrkogårdsmiljön. De kan också ha ett konstnärligt värde.

I kontrast till de mer påkostade gravvårdarna finns de mindre stenarna, som restes inom den allmänna linjen. Dessa har ofta en rektangulär form utan utvecklad utsmyckning. Texten är ofta lakonisk – förnamn, ofta men inte alltid efternamn, hemvist och årtal. Dessa enkla vårdar är i sig inte iögonfallande, men berättar ändå om en viktig del av det äldre gravskicket och samhällets hierarkiska organisation.

Till höger: På kyrkogården i Ingatorp (Eksjö kommun) kan man uppleva den allmänna linjens gravområde med små anspråkslösa vårdar tämligen intakt.

Nedan: Ett exempel på en gravvård från 1960-talet på begravningsplatsen i Aneby.

Tiden efter andra världskriget medförde en långtgående förenkling av gravvårdarna, som samtidigt skapade en likriktning. Stenarna tillverkades maskinellt och det fanns ofta en standardiserad uppsättning symboler som kunde tillföras och kombineras. Kyrkogårdsmiljöer som domineras av dessa stenar kan naturligtvis också ha ett kulturhistoriskt värde, men då är det i regel inte de enskilda vårdarna som är intressanta utan snarare helheten.

Lagstiftning

Kulturvärden på kyrkogårdar skyddas såväl i kulturmiljölagen som begravningslagen. Här nedan följer utdrag som har bäring på förvaltningen av kyrkogårdarnas kulturvärden.

Kulturmiljölagen (1988:950)

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön.

Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.

Bestämmelserna i denna lag syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Lag (2013:548).

4 kap. Kyrkliga kulturminnen

1 § Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Begravningsplatser

11 § I vården av en begravningsplats skall dess betydelse som en del av vår kulturmiljö beaktas. Begravningsplatserna skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas.

12 § Begravningsplatser enligt detta kapitel är sådana områden eller utrymmen som avses i 1 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144). Bestämmelserna om begravningsplatser omfattar också sådana byggnader på begravningsplatsen som inte är kyrkobyggnader samt fasta anordningar såsom murar och portaler. Lag (1990:1146).

13 § I fråga om en begravningsplats som anlagts före utgången av år 1939 krävs tillstånd av länsstyrelsen

1. för att utvidga eller på något annat sätt väsentligt ändra begravningsplatsen,
 2. för att där uppföra någon ny byggnad eller fast anordning eller riva eller väsentligt ändra befintlig byggnad eller fast anordning.
- Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs. Lag (1999:304).

Väsentliga förändringar kan innebära till exempel ändring av omgärdning, trädplanteringar, större omplaneringar av gravkvarter,

En del gravvårdar som inte är i bruk och förvaras i kyrkan kan ha ett kulturhistoriskt värde. I så fall kan det vara aktuellt att föra in dem i kyrkans inventarieförteckning. Gravbrädor från Askeryds kyrkogård.

ändringar i gångsystem och dess beläggning och nya belysningsinstallationer.

Begravningslag (1990:1144)

7 kap. Gravrätt

Gravanordningar m.m.

25 § Gravplatsen får förses med gravanordning, om det inte strider mot vad som är avsett att gälla för den del av begravningsplatsen där gravplatsen är belägen.

26 § Gravrättsinnehavaren bestämmer gravanordningens utseende och beskaffenhet. Detsamma gäller gravplatsens utsmyckning och ordnande i övrigt. Upplåtaren får dock besluta de begränsningar i gravrättsinnehavarens bestämmanderätt som är nödvändiga för att tillgodose en god gravkultur.

Gravrättens upphörande

37 § Om en gravanordning har tillfallit upplåtaren och den är av kulturhistoriskt värde eller av något annat skäl bör bevaras för framtiden, ska upplåtaren om möjligt lämna kvar den på gravplatsen. Om gravanordningen ändå måste föras bort från gravplatsen, ska den åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig och därtill avsedd plats. Ytterligare föreskrifter om hänsynen till kulturmiljöarbetets intressen finns i kulturmiljölagen (1988:950). Lag (2013:552).

Ibland uppstår frågan om ansvar och skydd för en enskild gravvård. Så länge gravrätten inte gått ut ägs gravvården m.m. av gravrättsinnehavaren. När gravrätten gått ut övertas ansvaret av upplåtaren, vilket oftast är pastoratet. Om gravvården flyttas till en annan plats på kyrkogården eller förvaras i kyrkobyggnaden kan det vara aktuellt att föra in den i församlingens inventarieförteckning.

Allmänna skötselråd

Grunden för skötseln av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar är att de inte skadas, utan ges en så lång livslängd som möjligt. De förebyggande åtgärderna är väsentliga och kan motverka uppkomsten av skador genom till exempel mekanisk åverkan, biologisk påväxt och väder.

Vid rengöring och reparation av vårdar av mjukare bergarter (kalk- och sandsten) och järn som är över 100 år gamla bör konservator för sten respektive metall kontaktas för rådgivning eller åtgärd.

En orsak till skador är mekanisk åverkan genom trädgårdsfordon och andra redskap. Varsamhet vid gräsklippning minimerar risken för sprickor och bortfall av material.

En annan orsak är nederbörd och biologisk påväxt av lavar, alger och mossor. Dessa gynnas av att en sten står skuggigt och fuktigt. Liggande hällar och stående vårdar av mjuk bergart som kalk- och sandsten är särskilt känsliga för vådrets makter. På vintern tränger fukt in i sprickor och vidgar dessa och spränger till slut bort stenmaterial. Detta kan på sikt helt radera ut en inskription eller relief. Därför är det viktigt att hålla till exempel hällar rena från löv och grenar. Känsliga vårdar och hällar av hög ålder kan med fördel ges en skyddsklädsel eller täckning permanent eller under vinterhalvåret för att motverka frostsprängning.

Vårdar och gravstaket av järn är en kategori för sig, som kräver kontinuerligt underhåll. Vid ommålning befrias metallen från rostbeläggning med stålborste. Därefter grundas järnet med mörja och slutstrykes med linoljafärg. Lagningar bör anförtros åt hantverkare eller konservator med erfarenhet av järnslagningar.

Rostande förankringsjärn och dubbar är en annan vanlig orsak till skador. När järnet rostar och utvidgar sig så sprängs stenen. Ett viktigt arbete är därför utbyte av beslag och dubbar av järn mot rostfritt stål.

Rengöring av vårdar kan ha olika syften. Ofta sker det i första hand av estetiska skäl. Som regel bör den på kulturhistoriskt värdefulla vårdar vara motiverad av hänsyn till att påväxt riskerar stenens fortbestånd (kalk- och sandsten) eller för att förbättra förståelsen av objektet och kunna tolka och uppleva inskriptioner eller utsmyckningar. Enklare rengöring kan göras med ljummet vatten med liten tillsats av såpa eller diskmedel och med mjuka borstar som inte repar. Lämplig tid för detta är tidig vår och sen höst då exempelvis lavar är mer aktiva och mjuka då. Vårdar av hårdare bergarter som granit kan rengöras med högtryckstvätt, men endast där inte förgyllning och dekorationer kan skadas. Vårdar med mycket högt kulturhistoriskt värde och påtaglig skadebild (pågående bortfall av stenmaterial eller sprickor) bör rengöras av konservator.

Marschaller och stearinljus kan avsätta sot eller stänk på gravvårdarna. Detta kan förebyggas genom att exempelvis använda lämpliga hållare.

Biologisk påväxt, troligen rödalger, på en gravvård på Villstads kyrkogård i Gislaveds kommun.

Kalksten har en förmåga att spjälka sig och spricka. Denna sten på Forserums kyrkogård i Nässjö kommun kräver insatser av en stenkonservator.

Flygbild över Nye kyrkby 1967. Söder om kyrkogården ligger gamla sockenstugan och kyrkskolan. Ett stycke längre österut syns nya kyrkskolan byggd i slutet av 1800-talet. JLM. AB Flygtrafik.

Nye kyrka och kyrkomiljö

Nye socken ligger i Vetlanda kommun i Jönköpings läns sydöstra del. Socknen gränsar till Korsberga i väster, Lemnhult i söder och ett flertal andra socknar såsom Näshult, Skirö, Stenberga, Alseda och Vetlanda. Landskapet präglas av jordbruksmark med vidsträckta skogar och småsjöar. Socknen är sedan gammalt känd som en bördig bygd, en av de mest välmående socknarna i Njudungsområdet. De första bebyggarna sökte sig upp längs Emån och dess biflöden och i socknen finns flera fornfynd från steåldern, cirka 2 500 år f Kr. Det första skriftliga omnämmandet av Nye socken var 1290, då som *Myrisboda*. 1402 kallades den *Nyokirkia* och 1419 *Nya sockn*. I socknen finns två herrgårdar, dels Farstorp som varit säteri sedan 1646 och ägts av ätterna Hård, Stråle af Ekna, Rappe och Lagercrantz, dels Skurebo som tillhört ätterna Tornerefelt och Liljenstolpe. Det är huvudsakligen jordbruket som tillsammans med boskapskötseln traditionellt har dominerat i den bördiga socknen. Ett av länets första andelsmejerier startades här 1927. Skogsbruket ökade under 1800-talet i betydelse med flera sågverk, bland annat i kyrkbyn. Till den tidiga småskaliga industrin hör även möbelfabriken Markströms & Co i Karnarp och en annan Wicéns möbelfabrik i Farstorp. Numera arbetar flertalet invånare i större orter utanför socknen.

Nye kyrkby ligger där vägen mot Korsberga möter riksvägen Vetlanda–Kalmar. Förr anlände man till byn via en väg över ekbackarna väster om kyrkan.

Sockenstugan från 1700-talet fick sin nuvarande utformning vid en ombyggnad 1842.

Mittför söder ingången till kyrkogården ligger sockenstugan vilken har sitt ursprung i 1700-talets andra hälft men som fick sitt nuvarande utseende 1842 då den byggdes om till folkskola. Den har en typisk nyklassicistisk utformning med en sentida rödslammad locklistpanel, vita listverk och foder samt en centralt placerad port med klassicistisk portalomfattning och dörr (avlutad i senare tid) samt överljusfönster däröver. Sockenstugan omges av en allé av gamla lindar.

Nye var initialt ett eget pastorat men har sedan reformationen lytt under Skirö moderförsamling. Nuvarande kyrkan lär ha uppförts i slutet av 1200-talet och hade inledningsvis rakt avslutat kor med tre korfönster, influerad av Nydala kloster. Sakristian i sten har daterats till 1300-talet slut eller 1400-talets början. Kyrkan ska ha brandhärjats av danskarna, troligen omkring 1570. Kyrkan har ett högrest torn som byggdes år 1767. Tornet fick sin nuvarande takspira 1889. Kyrkan erhöll sin nuvarande utbredning och utseende efter en tillbyggnad 1832–35, då det rundade koret i väster tillkom. Kyrkan har spritputsade ljusgula fasader med vita omfattningar och hörnpilastrar. Samtliga tak är täckta med tjärade spån.

Kyrkogårdens historia

Kyrkogården bör vara samtida med kyrkan och antas i så fall ha anlagts någon gång i slutet av 1200-talet. En klockstapel har hört till kyrkan under senmedeltiden (en bevarad storklocka finns från omkring 1470). Klockstapeln vars grundstenar påträffats vid Munkagårdsgraven (grav 0197), söder om kyrkan, revs 1767 inför bygget av kyrkans nuvarande klocktorn. Redan 1656 omnämns i kyrkans räkenskaper att kyrkogården omgavs av murar.

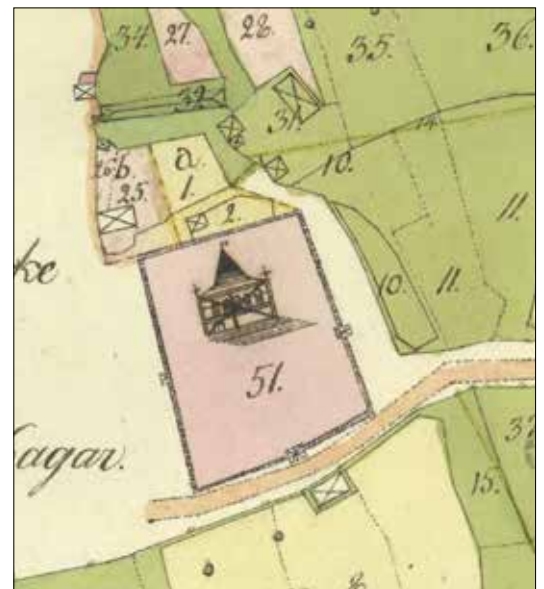
Kyrkogården hade, enligt storskifteskartan från 1805, under 1700- och 1800-talen sin utbredning söder och öster om kyrkan. Av samma karta framgår att det vid tiden fanns tre stigluckor. *Stora kyrkoporten* låg mitt för sockenstugan i söder. Den var den mest påkostade av de tre och hade spånklädda fasader och en stenbro framför. Stigluckan inrymde även en mindre bod. Den timrades 1747 av korpralen Lars Hjort. Vid kyrkbacken i öster låg en andra stiglucka, benämnd *Klockareporten*, vilken var byggd 1739 av klockaren Nils Alexandersson. En mindre lucka låg slutligen åt väster, vilken ska ha byggts 1675 av Olof Persson i Skuruboda.

En ny kyrkogårdsmur ska ha murats med ”*ler och kalk*” 1750. Hela muren var täckt med ett brädtak. Efter återkommande skador ersattes den redan 1789–1793 med en kallstensmur. Murarbetena som utfördes av Peder Nilsson i Junkaregården var inte helt färdigställda förrän 1824.

I äldre tid valde samtliga adelspersoner och även en del storbönder sin gravplats inne i kyrkan. Ett litet fristående gravkapell byggdes 1750 öster om koret av Per Hemmingsson från Ramnäs. Sannolikt revs kapellet i samband med att kyrkan förlängdes 1835.

Nye högmedeltida stenkyrka erhöll sitt västtorn 1767 samt ett förlängt rundat kor 1835. Tornets karaktäristiska högresta takspira tillkom 1889.

Nye kyrkogård hade 1805 en rektangulär utbredning och omgavs av stenmurar med tre stigluckor. I norr låg Klockaregården vilken nåddes via kyrkbacken i öster. Utsnitt från storskifteskarta över Nykyrke by detta år. LMS.

En hörnsten med den huggna inskriptionen "ANO 1793 PNS" ingår i kyrkogårdsmurens sydöstra hörn.

Kyrkogården söder om kyrkan 1927. Utmed gången mittför kyrkans korport ligger flera köpegravar. Gravarna hade häckramar eller vintergröna kullar. Foto William Anderson. ATA

Redan år 1803 fattades beslut om att börja ”öppnad gravarna i linje”, vilket är ovanligt tidigt för en landsortskyrkogård. Gravsättning i kronologisk ordning utefter en linje, skulle enligt stämman börja vid ringmurens nordöstra hörn. Folket i bygden motsatte sig det nya gravskicket och fortsatte att begrava sina anhöriga vid släktens enskilda grav. Därför dröjde införandet av linjebegravningar och av sockenstämmans protokoll 1863 framgår att många äldre släktgravar ännu fanns kvar vid tiden. Gamla kyrkogården söder om kyrkan kom heller aldrig helt att avsättas för linjegravar och därför återfinns här ännu idag flera gamla släktgravar.

En trädkrans av askar planterades utanför södra muren 1846. Träden skänktes av överstelöjtnant Carl Lagercrantz på Farstorp.

En första utvidgning av kyrkogården diskuterades i början av 1820-talet. Förslaget kom aldrig att realiseras. Istället valde man att göra en utfyllnad (med sand) och planering av hela gamla kyrkogården. Dessa arbeten vidtogs 1874–1881. Stigluckorna ersattes samtidigt med två nya trägrindar, vilka båda hängdes i trästolpar. Först år 1902 ersattes grindstolparna med nya av huggen granit. År 1927 uppges att södra grinden har varit grönmålad. Den nyligen planschaktade kyrkogården försågs 1891 med system av grusgångar.

När kyrkogården en bit in på 1900-talet blev fullbelagd togs 1937 beslut om en utvidgning. Ett förslag, som avsåg ett område norr om kyrkan, togs 1941 fram av länsarkitektkontoret i Jönköping. Förslaget kom aldrig att realiseras. I slutet av 1920-talet hade köpegravarna oftast häckramar och 15 trävårdar stod fortfarande kvar. I början av 1950-talet hade samtliga vintergröna gravkullar och gamla trävårdar rensats bort. Kyrkogården var omgärdad av trädkrans delvis av lönnar och flertalet prydnadsträd och buskar var planterade. Under 1950-talet togs frågan om utvidgning upp igen och 1956 godkändes ett nytt förslag upprättat av stadsträdgårdsmästaren i Jönköping Ivar Andersson, vilket avsåg ett större område både norr och väster om kyrkan. I förslaget ingick en omläggning av den befintliga muren, som var i bristfälligt skick. Nya grindstolpar skulle framställas i rödbrun Tranåsgranit och smidesjärn och målas i en brungrå färgton. En viloplats med vattendamm skulle anläggas, liksom ett urngravsområde. De flesta av dessa åtgärder genomfördes 1957 då även ett intilliggande skogsområde införlivades i kyrkogården. Arkitekten Boo D:son Widén, Jönköping uppgjorde ritningar till ett bårhus vilket uppfördes i slänten till det nyligen införlivade skogsområdet i väster. Nya kyrkogården kom att omfatta 257 nya gravplatser och rika planteringar. För anläggandet svarade entreprenör AB Trädgårdstjänst, Växjö. Bårhuset uppfördes av byggmästare Knut Cato, Nye. Ett kyrk stall som låg invid kyrkan flyttades norrut för att bevaras för eftervärlden.

Efter denna stora omdaning av kyrkogården har främst mindre förändringar skett. 1988 tillkom en ny kyrkogårdsbelysning. 2005 togs en trädvårdsplan fram av Nils Blomstrand, Vetlanda.

I gräskvarteret intill grinden i sydväst anlades 2010 en minneslund.
Fem år senare kompletterades gravplatsen med en askgravlund.

Händelsehistorik

Slutet av 1200-talet

Kyrkan uppförs och kyrkogården anläggs sannolikt. (Bjurgert H)

1656

Kyrkogårdsmur av sten omnämns. (Bjurgert H)

1767

Klockstapeln rivs när kyrkans klocktorn byggs. (LST)

1789–1824

Muren runt gamla kyrkogården läggs om. (Bjurgert H)

1846

En trädkrans av ask planteras åt söder. (Bjurgert H)

1874–1881

Gamla kyrkogården fylls ut med sand och planeras. (Bjurgert H)

1891

Ny plan med grusgångar anläggs på gamla kyrkogården. (Bjurgert H)

1902

Ny grind med stenstolpar sätts upp vid huvudentrén. (Bjurgert H)

1957

Nya kyrkogården anläggs efter ritningar av stadsträdgårdsmästare Ivar Andersson. (ATA). Nytt bårhus uppförs ritat av Boo D:son Widén, Jönköping. (JLM)

1988

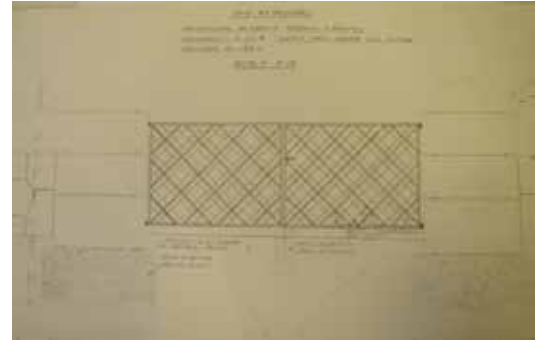
Ny stolpbelysning på kyrkogården. (JLM)

2010

Minneslund anläggs. (LST)

2015

Askgravlund anläggs. (LST).

Ritning till grindparti på Nye kyrkogård, signerad Ivar Andersson, Jönköping 1955. VALA.

Gamla kyrkogården har en nyklassicistisk form med omgivande kallmurar, trädkrans och en mängd äldre köpegravar. Efter en utfyllnad i slutet av 1800-talet har gravytan en högre marknivå än omgivningarna.

Beskrivning av kyrkogården idag

Allmän karaktär

Nya kyrkogård består av en äldre rektangulär del med den medeltida kyrkan placerades åt norr och en storskalig utvidgningen vilken anlades 1957 på de plana gårderna väster och norr om gamla kyrkogården. Den äldre kyrkogården har en tydlig nyklassicistisk utformning, med rätvinklig utbredning, omgivande kallmurar och åldrig trädkrans. Karaktären inom den äldre delen bestäms inte längre uteslutande av köpegravar med stora stenmonument och grusbäddar, från förra sekelskiftet, utan numera finns här en mera modern framtoning med öppna gräsytor och en stor inblandning av moderna vårdar i raka nord-sydliga rader. Den stora utvidgningen från 1957 ligger på en lägre nivå än den äldre kyrkogården och här har de befintliga kuperade hagmarkerna i väster fått bilda en naturtrogen fond och enstaka äldre träd har även tagits tillvara inom kyrkogårdsanläggningen. Den nya kyrkogården har en för 1940- och 50-talen typisk plan med två stora plana gravkvarter, en rätvinklig gångstruktur och trädkrans åt norr. I övrigt finns en öppen karaktär med enstaka samlade grupper av planteringar och friväxande träd. Inom kvarteren står gravarna ordnade i raka rader vilka alla vänder sig mot kyrkan. Innanför entrégrunden i söder finns en viloplats med damm och gångstråk i rödbrun kalksten. Längst i väster ligger ett bårhus insprängt i slänten.

En omsorgsfullt gestaltad viloplats möter besökaren innanför entrén till den nya kyrkogården. Här finns gångtytor och damm av rödbrun kalksten. Bakom dammen finns rhododendronbuskar.

Direkt innanför grinden i sydväst ligger minneslunden och askgravlunden, båda anlagda på 2010-talet. Här finns en gräsyta med två mindre perennrabatter kantade med storgatsten. I minneslunden står ett större naturstensblock och i askgravlunden en pelare i trä.

Omgärdning

Runt större delen av kyrkogården löper en kallmur av granit som varierar i ålder. Kring den äldsta kyrkogården finns en kallmur som bildar stödmur. Här har marken på kyrkogården sekundärt fyllts ut och ligger i nivå med murens krön. Muren i dessa delar nyanlades 1789–1824 och på en hörnsten i sydöst finns ristningen ”ANO 1793 P.N.S.”, vilket syftar anläggningsåret och upphovsmannen Peder Nilsson.

I samband med anläggandet av nya kyrkogården 1957 revs delar av den norra och västra muren för att sammanlänka de nya och gamla delarna. Den äldre muren ska i delar ha lagts om 1957 eftersom den var i dåligt skick. Muren kring den utvidgade delen är en kallmur av kilad granit men där stenmaterial från den gamla muren ingår. Muren har en böljande sträckning som följer den kuperade terrängen i backarna åt väster. I partiet framför parkeringen finns inskriptionen ”1957”. Längs den västra gränsen i skogsområdet fanns 2008 ett flätat trästaket, vilket numera har ersatts med stängselnät.

Ingångar

Kyrkogården har fem ingångar, alla med grind. Huvudingången ligger rakt söder om kyrkan framför sockenstugan. Här sitter en smidesgrind i modernistisk stil från 1957 mellan kraftiga grindstolpar som är spritputsade och avfärgade i ljust gult. Stolparna har tältformade krön som täcks av koppar med små klot. Muren buktar in så att en liten plats bildas framför.

Huvudentrén i den nya delen med naturstenmur och enkel grind (järngrinden saknas vid tillfället). Framför entrén finns en asfalterad parkering. En kraftig ask växer utmed gamla kyrkogårdens västra mur. Den kan möjligen tillhöra den trädkrans som planterades redan 1846.

Ett mindre parti av gamla kyrkogårdsmuren ligger kvar norr om kyrkan. På murkrönet växer rikligt med sedum och mandelblom.

Grinden vid inkörseln till nya kyrkogården åt söder är liksom två andra grindar signerad stadsträdgårdsmästare Ivar Andersson, Jönköping.

Intill huvudingången till gamla delen åt söder står en fattigböss från 1778. Den lär ha tillverkats av Josef Josefsson från Torpstad. Efter en period på Vetlanda museum återbördades den till kyrkogården 1957.

Grinden i snickarglädjestil satt ursprungligen vid huvudentrén i söder. Den flyttades till sin nuvarande plats i nordöstra hörnet 1957. Grinden från 1881 har initialt varit gråblå.

Västra gravkvarteret på den 1957 utvidgade kyrkogården. I bakgrunden syns bårhuset, från samma tid, fint inpassat i den sluttande hagmarken i den västra utkanterna.

De båda ingångarna till nya delen i söder har liknande smidesgrindar med kryssmönster, varav den vid ingången är en enkelgrind (saknades vid inventeringen 2024) och den andra dubbel. Den enkla grinden är hängd i råkilade block som ingår i muren medan inkörselns grind har stolpar av pikhuggna kvaderblock av rödbrun granit med tältformade krönstenar.

I nordöst finns den femte ingången, där en äldre trägrind i snickarglädjestil målad i vitt Trägrinden är sannolikt den som tillkom 1881 och satt fram till 1957 vid huvudingången. Grindstolparna i finhuggen granit med avfasade hörn är från 1902. I norr finns ytterligare en ingång som leder till redskapsboden. Här fanns tidigare en smidesgrind i kryssmönster från 1957 (numera nedtagen).

Vegetation

Utanför kyrkogårdsmuren kring den äldre kyrkogårdens södra del finns en trädkrans av äldre askar och enstaka något yngre lönnar. De äldsta träden står utmed den västra muren och kan härstamma från 1846. Huvudingången flankeras av ett par hamlade lönnar från 1957. Norr om kyrkan finns numera endast två björkar vid gränsen mellan nya och gamla delen. Inom den äldre delen saknas annars planerad grönstruktur undantaget ett sorgeträd, en paraplyalm vid en av gravarna i sydöstra hörnet.

Den backiga hagmarken väster om kyrkogården bildar en naturskön inramning, med dess glesa lövskog och enebuskar, och kontrasterar även till kyrkogårdens annars anlagda karaktär. Enstaka äldre lövträd, främst lönn, har sparats inom den västra delen. Utmed norra muren finns en trädkrans av lind planterad 1957. Det norr gravkvarteret, inom den nya delen, kringgärdas av låg klippt oxbärshäck. Ursprungligen fanns här tuktade tallhäckar kring kvarteren och även friväxande björkar men dessa är sedan länge borttagna. Vid den centralt placerade skötselplatsen nordväst

om kyrkan finns rabatter med höstanemon och funkia samt en större gullregnsbuske. Vid viloplatsen intill entrén i sydväst finns rhododendron bakom dammen och två vidjehortensior innanför entrégrinden.

Gångsystem

Nye kyrkogård har numera stora sammanhängande gräsytor där tidigare system av grusgångar sedan början av 2000-talet lagts igen för att gynna en rationellare skötsel. Av gångsystem på gamla kyrkogården, vilket anlades 1891, finns numera endast den sneda huvudgången mellan kyrkans tornentré och den södra grinden samt ringgången närmast omkring kyrkan. Tidigare gångsystem kan fortfarande urskiljas som öppna ytor mellan raderna av gravar och i hur vårdarna vänder sig mot de numera försvunna gångarna. Inom den nya kyrkogården finns stora delar av gångsystemet kvar och i delar har det även kvar sin beläggning av naturgrus. Övriga gångar täcks numera av ljus krossat singel.

Viloplatsen vid entrén i sydväst har beläggning av råkluvan rödbrun kalksten från anläggningstiden.

Gravårdstyper

På den gamla kyrkogården, söder och öster om kyrkan, finns en mängd äldre gravar från tiden 1880–1930, varav flertalet är grusgravar med påkostade uppresta stenvårdar. Här har många av dåtidens mera förmögna präster, adelsmän och lantbrukare valt sin gravplats och tyngdpunkten ligger på 1910-, 20- och 30-talens granitvårdar med stildrag antingen i nationalromantik (stenblock), historicism eller tung och kraftfull nyklassicism. Vid 1930-talets början verkar samtliga äldre trävårdar ha rensats ut. Eftersom kyrkogården utvidgades först på 1950-talet är inblandningen av efterkrigstida vårdar stor. Dessa avviker formmässigt i sina låga rätvinkliga modeller och ofta med sparsam dekor. Kvarteren direkt norr och nordost om kyrkan var avsatta för allmänna linjen. Endast några enstaka typiska allmänna linjevårdar i granit nordost om kyrkan minner idag om det äldre gravskicket. Inom utvidgningen i väster och norr, vilken tillkom 1957, finns ett homogent bestånd av moderna låga rektangulära granitvårdar. Trots enhetlighet i höjd och material så skiljer sig de olika vårdarna sinsemellan åt beroende på tillkomsttid. Norr om kyrkans långhus finns ett museikvarter med uppställda vårdar. Här finns bland annat fyra gjutjärnsvårdar och en ovanlig vård i handhuggen gnejs med ett smideskors på krönet, samtliga från 1800-talet. Samlingar av äldre utrensade gravvårdar finns även bevarade dels i kyrkans torn, dels i boden norr om kyrkogården. I tornet finns ett ovanligt smideskors från 1817 och flera mycket sällsynta trävårdar som i sin svarta färg och triangulära form anspelar på äldre gravvårdstradition med smideskors i bygden. Ett antal brädvårdar, varav några med rikt skurna krön och nyklassicistiska

Museal uppställning av äldre värdefulla gravvårdar norr om kyrkan.

Vården över kyrkoherde Johan Hultmans hustru Hedvig Johanna Hultman död 1817 är ovanlig i sin höga kvalitet. Den har infälld medaljong i biskvipsorslin från antingen *Kunglig Dansk* eller *Bing og Grøndahl*. Vården kan vara rests antingen 1817 eller först senare. Utformningen i nygotiken antyder att den istället skulle tillkommit på 1840-talet då maken dog.

Det rikt skurna krönet på en av de bevarade brädvårdarna som förvaras i redskapsboden norr om kyrkogården.

Flera ovanliga trävårdar från 1800-talets början finns undanställda i tornet. Vårdarna imiterar i sitt formspråk äldre smideskors. Denna är rest över rusthållaren Magnus Wännerström från Ramnäs Västergård 1833. Utsnitt av övre delen.

Redskapsboden med dass och ett separat skjul norr om kyrkogården. Grindöppning i muren med murade grindstolpar. Notera att smidesgrinden från 1957 saknas och är undanställd vid tillfället. På ena murkrönet ligger en gammal handkvarn i sten.

drag, sammantaget är de 14 stycken, finns i tornet och tillverkade under perioden 1774–1885. I redskapsboden förvaras 11 likformade brädvårdar från perioden 1881–1912, vilka samtliga troligen stått inom den allmänna linjen. Deras snarlika utseende med rikt dekorativt skurna krön och i vissa fall skurna symboler för ”*Tron, hoppet och kärleken*” antyder att de tillverkats av samma träsnidare.

Byggnader

I slänten i väster finns bårhuset som uppfördes 1957 efter ritningar av Boo D:son Widén. Det är delvis insprängt till slänten men med huvudfasad av murad granit som vänder sig mot gången. Fasaderna är grovt murad med breda insjunkna fogar av cement. Bårhuset täcks av ett kraftfullt betongvalv med stickbågig välvning och taktäckningen består av grästorv. Ingången har en rundbågig port klädd med falsad kopparplåt och med dekorativa handsmidda beslag. Ovanför porten sitter ett kopparkors.

I backen norr om kyrkogården ligger en redskapsbod med utedass i den norra delen samt ett mindre skjul. Det ena ska ha eventuellt ha utgjort ett äldre kyrk stall som flyttades till platsen 1957. Båda dessa byggnader har stolperkorsstommar och rödfärgad locklistpanel

Gamla kyrkogården upptas till stora delar av sammanhängande gräsmatta. Beståndet av gravvårdar är uppblandat och speglar i huvudsak 1900-talets skiftande ideal vad gäller olika gravvårdsstilar.

Beskrivning av karaktärsområden

Gamla kyrkogården

Allmän karaktär

Området innefattar hela den gamla kyrkogården. Den har en rektangulär utbredning med kyrkan placerad dragen åt norr. Anläggningen har erhållit sina övergripande drag vid skilda tillfällen under 1800-talet. Gravytan är förhållandevis plan och utfylld i jämnhöjd med ringmurens krön. Av den äldre kvartersindelningen med mjukt rundade långsmala gräskvarter kvarstår numera nästan inget, förutom en snedställd huvudgång mot södra grinden med krattat grus. Utöver trädkransen och ett sorgeträd vid en grav i sydost saknas planterad grönstruktur. Istället är karaktären övervägande modern med gravarna stående inom sammanhängande gräsytor. Gravarna

Grusgraven med bautasten över riksdagsmannen Carl August Danielsson rest 1912 i kranskvarteret mot landsvägen i söder (grav 0194 A–F). Graven har initialt haft häckram.

Till vänster: Sammanhållen rad med storslagna grusgravar finns i linje med kyrkans huvudentré.

Utmed södra kyrkogårdsmuren finns flera storslagna gravar från det tidiga 1900-talet, däribland grusgraven med gjutjärnskätting och bred rabatt med bergenia från 1908 (grav 0119). I förgrunden syns en urnformad vård i 1920-talsklassicism. Båda gravarna vittnar om stor omsorg om gestaltningen.

vänder sig kvartersvis mot de tidigare gångarna, åt öster respektive väster. De tidigare gångarna lämnar öppna områden mellan gravraderna och vissa gravrader är vinklade i förhållande till en tidigare snedställd gång. Norr om kyrkan kvarstår numera endast någon enstaka grav utöver en grupp musealt uppställda vårdar närmast kyrkan. Mot utvidgningen i norr och väster ansluter den gamla delen väl, genom att kyrkogårdsmuren i dessa delar ersatts med en grässlänt. Gränsen för den gamla kyrkogården markeras här av en mindre sektion av gamla ringmuren och två planterade björkar.

Inom det tidigare allmänna linjekvarteret norr om kyrkan finns numera endast ett fåtal sentida familjegravar.

Gravvårdstyper

Gamla kyrkogården har brukats sedan medeltiden men idag kvarstår endast ett par gravvårdar från förindustriell tid (varav den ena med gravnummer). Strax söder om kyrkans huvudentré står en ovanlig skulpturalt huggen sandstensvård från 1694 (se bild

Två påkostade gravvårdar över tidigare präster i församlingen står direkt söder om kyrkan. Närmast det storskaliga hjulkorset i funktionalistisk stil över komminister Paul Gullander från 1925. I likhet med flera andra gravar inom denna del finns en äldre rosenbuske vid graven.

Kyrkogårdens mest framträdande grusgrav är den över överstelöjtnanten Carl Liljenstolpe och hans båda hustrur och döttrar. Grusgraven från 1895 omges av gjutsjärnsstaket från J & C G Bolinders i Stockholm.

sid. 20) och ett stycke öster om kyrkan står en handhuggen stolpformad vård i gnejs 1784. Övriga gravvårdar hör till skedet efter 1881 då en utfyllnad av kyrkogården vidtagits. Fram till 1960-talet var flertalet gravar söder om kyrkan grusgravar över lokalsamhällets mera förmögna skikt. Detta avspeglas fortfarande i antalet påkostade gravar, alla med storslaget uttryck, söder om kyrkan. Från det äldsta skedet 1880–1910, då bruket av egen gravvård i sten var sällsynt, finns fyra bevarade gravar, de flesta uppresta obelisker eller polerade stenblock i svart granit. Till dessa hör den monumentala grusgraven över adelsfamiljen till överstelöjtnanten Carl Liljenstolpe på Skurubo herrgård från 1895. Graven har ett nygotiskt gjutsjärnsstaket och fem liggare i svart granit (grav 0065). I kranskvarteret utmed södra ringmuren finns fyra gravar från 1910- och 20-talen som alla framträder vad gäller sin påkostade gestaltning, däribland minnesgraven över överstelöjtnanten C M Lagercrantz på Farstorps säteri inhägnad med järnkedja och markernas Isakssons grusgrav med kätting och stolpar i försilvrat gjutjärn. Det stora flertalet gravvårdar är från perioden 1910–1940 och många är uppresta modeller i svart granit i ett historiserande eller klassicerande formspråk. Flera grusbäddar med stenram finns bevarade, sammanlagt 14 familjegravar finns intakta. Några grusgravar har en sammanhållen utformning, däribland den modernistiska graven i svart granit över organisten och folkskolläraren i Nye C G Erlandsson från 1940 (grav 0037). I området söder om kyrkan är titlar vanligt förekommande på de äldre gravarna. Titlar som godsägare, komminister, kyrkoherde, riksdagsman, nämndeman, överstelöjtnant och landsfiskal avspeglar den höga sociala statusen inom området. Här finns även 7 gravar med militära titlar såsom grenadjär, distriktskorpral, major och soldat som avspeglar den rika militära förekomsten i trakten. Därutöver nämns andra yrken såsom hemmansägare, handlande, smedsmästare, byggmästare och

En av få kvarvarande vårdar inom tidigare allmänna linjekvarteret i nordost, rest 1935 över ett par som bodde i backstugan Hedenäs.

Kyrkogårdens äldsta vård står intill kyrkans torn-entré i söder. Sandstensvården med sitt skulpturalt huggna krön med "änglaflykt" är enligt inskriptionen från 1649.

mejeriföreståndare som förknippas med yrken som varit vanliga på landsorten under det tidiga 1900-talet.

I kontrast till det storslagna uttrycket söder om kyrkan står området i nordöstra hörnet. Här finns några enstaka småskaliga stenvårdar från 1930-talet som utgör en sista rest från ett tidigare allmänna linjekvarter. Flera av gravarna är här resta över tidigare torpare eller soldater som levt i socknens utkanter.

Inom området som helhet finns en tydlig inblandning av gravvårdar från efterkrigstiden. Därmed reser sig mera högresta gravvårdar som solitärer över de lägre moderna vårdarna, de sistnämnda oftast i svart eller grå granit.

Kulturbistorisk bedömning och karaktär

Den gamla kyrkogården har en typisk karaktär av äldre 1800-talskyrkogård, där de många äldre gravvårdarna med storslaget uttryck, vissa med bevarade grusbäddar bidrar till uttrycket. Här finns ännu tydliga drag av köpegravkvarter från tidigt 1900-tal som avspeglar dåtidens lokalsamhälle och som ger en viss enhetlighet vad gäller stensorter och stiluttryck. Även om inblandningen av vårdar med avvikande uttryck är stor, bedöms det äldre beståndet av gravar vara av stor vikt för upplevelsen söder om kyrkan. Att äldre vårdar, tillsammans med eventuella grusbäddar med tillhörande arrangemang, bevaras på plats är även betydelsefullt för förståelsen av kyrkogårdens historiska utveckling. Inom området finns många gravar över personer som varit inflytelserika eller på annat sätt välkända i bygden under sin livstid. Dessa gravar har därmed personhistoriska värden. De många gravar med titlar kopplade till militära yrken eller med referenser till frikyrkorörelsen vittnar i sig över två historiska företeelser som varit viktiga i socknen. De båda gravvårdarna från förindustriell tid, dels den vid tornet från 1649, dels gnejsvården från 1700-talet vid skötselplatsen i öster utgör båda sällsynta exempel på gravvårdstraditionen i bygden under förindustriell tid och har därmed ett mycket högt kulturhistoriskt värde.

Nya kyrkogården

Allmän karaktär

Området utgör den utvidgning av kyrkogården som anlades 1957 på gårderna i väster och norr. Hela anläggningen utformades efter ritningar av stadsträdgårdsmästaren i Jönköping Ivar Andersson. Den ansluter väl den gamla kyrkogården och övergången sker via öppna gräsfält med endast en låg slänt eller ett mindre stycke av gamla kyrkogårdsmuren som markör av gamla gränsen. Anläggningen är överlag plan men samtidigt mjukt anpassad till terrängen på platsen vilken stiger svagt åt väster. Den naturliga backiga hagmarken i väster har integrerats i anläggningen och bildar en fond av "typisk småländsk natur" till den annars formellt ordnade kyrkogården. En "mjuk" övergång mellan dessa båda skilda karaktärer förekommer i de västra delarna där ett stort antal äldre lövträd i har sparats och står nu som naturliga inslag inom gräsmattan. Närmast parkeringen och entrén i söder ligger en fint gestaltad viloplats, något nedsänkt och som med sin kalkstensdamm under en åldrig ask skapar en rofylld stämning.

Kyrkogården upptas av två större rätvinkliga gräskvarter, det ena väster om kyrkan och det andra norr om densamma. Det västra

Nya kyrkogården är stämmingsfullt gestaltad med formellt ordnade gravkvarter och en fond av typisk småländsk natur i väster.

Centralt inom nya kyrkogården står en liten bod med skötselredskap. Bodens omges av perennrabatter med en gullregnsbuske. Här står även ett vattenkar i gjutjärn från Näverkvärns bruk (nyttjas numera som blomsterurna).

Kvarteret i norr kantas av låga klippta aroniahäckar. Utmed norra kyrkogårdsmuren finns en enhetlig trädkrans av lind.

Inom området är gravvårdarna mycket enhetliga, flertalet är låga rektangulära varianter med ett modernistiskt formspråk. Nederst: En vård som står ut är den högresta vården från 2016 över Werner von Seydlitz, grundaren till koncernen MP bolagen.

kvarteret började användas redan 1958 medan den norra kom i bruk först 1978. Gravvårdarna står i raka rader inom gräsmatta och samtliga vårdar vänder sig mot kyrkan. Norra kvarteret omges av låga oxbärshäckar längs alla kanter utom mot kyrkan.

Utmed västra och norra sidan löper en bred krattad grusgång som tillåter transporter till bårhuset. Bårhuset ritat av Boo D:son Widén är utformat som en gammal stenkällare och har en främre fasad murad i granit och ett välvt tak täckt med torvtak. Bårhuset ligger infogat i slänten till hagmarkerna i väster.

På gräsytan direkt innanför körporten i sydväst finns en kombinerad minneslund och askgravlund anlagda 2010 respektive 2015.

Gravvårdstyper

I kvarteren finns enbart moderna vårdar från andra hälften av 1900-talet. Gravstenarna ger sammantaget ett enhetligt intryck och består främst låga rektangulära modeller av ljus grå eller röd granit. Ett mindre inslag av smala uppställda hållar i grå granit finns i den nordvästra delen, vilka alla är från 1960-talet. Vårdarna följer generellt ett modernistiskt formspråk med sparsam dekor. De äldsta exemplen från 1950-talet har ofta nyklassicistiska formelement som tandsnittsfriser, oljelampor eller tempelgavlar med kolonner. På 50-talsvårdarna är dekoren ofta symmetriskt ordnad.

Titlar är ovanliga men i de få fall de figurerar hittas följande: hemmansägare, byggtekniker, polisman, mjölnare, skomakarmästare, kyrkovärden, dövkonsulent, trävaruhandlare, sågmästare, vägarbetare och diplomingenjör.

Kulturhistorisk bedömning och karaktär

Nya kyrkogården som anlades 1957 har en enhetlig och typisk utformning för sin tillkomsttid. Här har platsens naturliga backiga topografi och hagmarker tagits tillvara och ingår som en stämningsskapande fond till anläggningen i väster. Naturmarkerna

som är branta och därmed svårtillgängliga har inte nyttjats som gravyta. De stora gravkvarteren ligger istället på de plana gårdarna norr och väster om kyrkan. Anläggningen har höga gestaltningsmässiga kvaliteter och utgör en god representant för 1950-talets kyrkogårdar. Ett viktigt karaktärsdrag är just kontrasten mellan ordnad klassisk kyrkogård och naturmarkerna i den västra delen. Vad gäller anläggningens formella ordnade delar är främst den rätvinkliga planen, de krattade grusgångarna, trädkransen i norr och naturstenmuren som utgör viktiga karaktärsbärande inslag. De stora öppna gräskvarteren med regelbundet placerade likartade gravvårdar är liksom den inhägnade häcken typiska för efterkrigstiden. Vad gäller norra kvarteret så har dock häckmaterialet förnyats i senare tid från tall till oxbär i de västra delarna. Hagmarkerna och inslaget av äldre lövträd i den västra delen är viktiga att hävda för karaktären. Det samtida bårhuset bidrar till den uttrycket av småländsk landskapsbild genom sin form av typisk stenkällare. Den omsorgsfullt utformade viloplatsen innanför södra entrén är tidstypisk och är stämningsskapande. Det kulturhistoriska värdet är främst kopplat till kyrkogårdsanläggningen tidstypiska utformning och de gestaltningsmässiga kvaliteterna i denna.

Överlag bör nya gravvårdar anpassas till det enhetliga intrycket inom denna del. Den individualistiskt formade värden över grundaren till MP bolagen Werner von Seydlitz finns inom området och har höga personhistoriska värden (grav Nya 0291).

Kulturhistorisk bedömning av kyrkogården i dess helhet

Nye kyrkogård har liksom kyrkan från 1200-talet högmedeltida ursprung. Den gamla kyrkogården med kyrkan placerad längst åt norr har genomgått ett antal förändringar under århundradena. Den erhöll sin nuvarande rektangulära utbredning decennierna kring 1800 då även den nuvarande kallmuren omkring anlades. Redan här kan vi skönja en strävan efter att skapa en nyklassicistisk kyrkogård efter nya kontinentala förebilder. Ett beslut om att öppna gravarna efter linje år 1803 bekräftar att sockenmännen i Nye var tidiga, sett ur ett landsortsperspektiv, att försöka inför nya rön i hur en nyklassicistisk begravningsplats bör ordnas och utformas (de första svenska begravningsplatserna anlades i städer på 1790-talet). Från denna 1800-talsanläggning finns idag rester av en trädkrans i ask vilken i söder kan vara från 1846. Annars är uttrycket inom den gamla kyrkogården numera präglad av moderna ideal, där gravar ordnats i raka rader inom stora sammanhängande gräsfält. Den planstruktur med grusgångar som lades ut, efter en utfyllnad, omkring år 1880 har allt eftersom lagts igen, i synnerhet i senare tider på 2010-talet. Därför återstår idag ytor med krattat grus närmast omkring kyrkan och på huvudgången till grinden i söder.

Den kombinerade minnes- och askgravlunden från 2010-talet innanför grinden i sydväst.

Inom den äldre delen söder om kyrkan finns en stor mängd äldre familjegravvårdar i sten kvar. Det stora flertalet är från perioden 1910–1930 och utgör uppresta modeller oftast i svart granit och med stildrag som var i modet vid denna tid. Eftersom kyrkogården utvidgades först 1957 finns en stor bredd i utformningen. Enstaka ännu äldre gravvårdar finns kvar vid sin gravplats. De båda äldsta utgör en skulpturalt huggen sandstensvård från 1649 samt en handhuggen gnejsvård från 1784. Inom den äldre delen finns ett flertal gravar med sina grusbäddar bevarade, i ett par fall finns även gravarrangemang varav ett med skulpturala gjutjärnspollare och en kraftig kätting. Kyrkogårdens mest framträdande grav är grusgraven över adelsfamiljen till överstelöjtnant Carl Liljenstolpe på Skurubo herrgård med nygotiskt gjutjärnsstaket från Bolinders jernverk i Stockholm och fem små liggare i svart granit (grav 0065). Kvarteret söder om kyrkan har med sina många äldre påkostade familjegravvårdar fortfarande en karaktär av äldre familjegravkvarter. Här är det främst många höga uppresta vårdarna och variationen av olika storslagna gravar som skapar en dynamik som är viktig för upplevelsen söder om kyrkan. Många gravar bidrar även till upplevelsen av högreståndskvarter och har även ett pedagogiskt värde som exempel äldre tiders gravutsmyckningar. Några gravar är resta över personer som varit inflytelserika i trakten under sin livstid och ska därför bevaras av personhistoriska skäl. Inom området har många av de mer välbeställda sockenbor valt sin gravplats, vilket avspeglar sig i den stora mängden titlar. Bland dessa finns komminister, kyrkoherde, överstelöjtnant och landsfiskal. Olika militära yrken förekommer frekvent och visar på Nyes betydelse vad gäller landet försvarshistoria.

I det nordöstra hörnet av gamla kyrkogården återstår en rest av ett före detta allmänna linjekvarter som funnits direkt norr om kyrkan.

De flesta äldre vårdarna har rensats ut och är idag antingen uppställda i museikvarteret norr om kyrkan eller förvaras i kyrkans torn eller i redskapsboden norr om kyrkogården. Norr om kyrkan finns fyra gjutjärnsvårdar från 1849–1878 vilka alla är exempel på den tidiga industriella gravvårdsproduktionen. En ovanlig gnejsvård med ett järnkors från 1827 förtjänas att lyftas fram. I Nye kyrkas torn finns en samling av äldre trävårdar från slutet av 1700-talet och början av 1800-talet, vilka i sin påkostade form (ofta med bemålning) är mycket sällsynta i länet. Ett triangelformat mycket värdefullt smideskors från 1817 återfinns även här och är av en typ som återfinns nära järnbruken i främst Värmland och Dalsland. I redskapsboden norr om kyrkogården förvaras en stor samling brädvårdar från decennierna kring 1900, vilka alla troligen stått inom allmänna linjen.

Kyrkogården har utvidgats vid ett känt tillfälle, 1957 mot norr och väster efter ritningar av Ivar Andersson från Jönköping. Den nya kyrkogården är omsorgsfullt utformad och har även en väl

bibehållen karaktär av 1950-talskyrkogård. Här kombineras, på ett effektfullt sätt, uttrycket av ordnad klassisk kyrkogård inom de stora plana gravområdena centralt med naturkaraktären i yterområdet i väster, där ett stycke av hagmarken har inlemmats. I den naturliga hagmarken har ett samtida bårhus ritat av Boo D:son Widén infogats insjunket i backen med ett utseende som för tankarna till en typisk småländsk stenkällare. Bårhuset är på så sätt väl anpassat till kyrkogårdens naturromantiska karaktär. Kyrkogården som helhet omgärdas av en kallmur i granit som kring den äldsta delen ursprungligen är från 1789–1824 men i delar har lagts om 1957. Muren kring den nya kyrkogården är samtida med denna från 1957.

Gravkvarteren inom den nya delen i norr och väster har en modern karaktär med raka rader av gravvårdar i gräsmatta. Efterkrigstidens lättskötta ideal med stora gräsmattor har helt anammats här. Samtidigt finns nyklassicistiska inslag med krattade rätvinkliga grusgångar, tuktade häckar och trädkrans av lind längst i norr. Det kulturhistoriska värdet inom den nya delen är kopplad till dess gestaltningsmässiga kvaliteter och tidstypiska uttryck samt det enhetliga utseendet hos gravvårdarna. En enskild grav av lokal- eller personhistorisk betydelse är den över MP-bolagens grundare Werner von Seydlitz (grav Nya 0291).

Att tänka på i förvaltningen av kyrkogården

- Den kallmurade ringmuren och trädkransen av ask kring den äldre kyrkogården är båda av hög ålder och viktiga för karaktären av 1800-talskyrkogård. Vissa äldre askar i trädkransen är att betrakta som särskilt skyddsvärda träd. Åtgärder kan vidtas först efter samråd med länsstyrelsen. Notera stenen med inskription från 1793 i murens sydöstra hörnet.
- De många äldre gravarna inom den gamla kyrkogården, med grusbädd eller påkostad utformning, är viktiga för den övergripande karaktären.
- Alla äldre kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar i trä, sten eller gjutjärn, som tagits ur bruk, bör föras upp på kyrkans inventarieförteckning (enligt tabellen nedan). Många av trävårdarna och smidesvården på tornvinden är mycket sällsynta i sitt slag.
- Nya kyrkogården har en tidstypisk utformning med höga estetiska värden som är viktiga att slå vakt om. Kontrasten mellan ordnad kyrkogård och naturmark i väster bör upprätthållas. Till de karaktärsbärande dragen hör trädkransen i norr, systemet med rätvinkliga krattade grusgångar, kvartershäckar samt viloplatsen vid entrén med sin damm och kalkstenbeläggning. Naturmarken och de äldre träden i den västra delen bör fortsatt hävdas.
- Samtliga smidesgrindar är från 1957 och arkitektritade. De utgör en viktig del av anläggningens gestaltning. Trägrinden är tidstypisk för tiden kring 1900 och därmed värdefull.

Åtgärdsbehov

- Den gamla trägrinden åt nordost är i stort behov av ommålning. Olämplig tät plastfärg har skapat rötskador. All plastfärg bör snarast avlägsnas, grinden lagas av finsnickare och ommålning ske med linoljefärg. Grindens ursprungliga gråblåa kulör kan återställas.
- I trädkransen av lind utmed den norra muren på Nya kyrkogården saknas några enstaka träd, vilka bör kompletteras.
- De båda smidesgrindar till Nya kyrkogården (vid södra entrén respektive norra grinden) som idag ställts undan, bör återuppsättas.

Administrativa uppgifter

Jönköpings läns museums dnr:..... 2024–220
 Beställare:..... Vetlanda pastorat
 Inventering och rapportansvarig:..... Margareta Olsson
 Rapportgranskning:..... Anders Franzén
 Län:..... Jönköpings län
 Kommun:..... Vetlanda kommun
 Socken:..... Nye socken
 Fastighetsbeteckning:..... Nye 3:1

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Arkiv

Antikvarisk-topografiska arkivet, Stockholm (ATA)

Handlingar rörande Nye kyrkogård

Jönköpings läns museum (JLM)

Handlingar rörande Nye kyrkogård

Kartmaterial

Landsarkivet i Vadstena (VALA)

Nye kyrkoarkiv. Karta över ägobyte Kulla, Mörsebo och Nykyrke. Författade 1839.

Lantmäteristyrelsens arkiv (LSA): Vireda socken, Kieryd nr 1–4. Akt: E126-19:e3:133-34 156. Åkeravmätning. Upprättad av Peter Jonsson Duker 1640.

Lantmäterimyndigheterna (LMA): Gustav Adolf socken, Fagerhult. Akt 06-gad-34. Laga skifte 1856–60.

Tryckta källor och litteratur

- Bengtsson, Rune & Bucht, Eivor (red.). 1992. *Kyrkogårdens gröna kulturarv*. Alnarp.
- Bjurgert, Hilding. 1973. *Nye kyrka och församling*. Vetlanda.
- Hansson, Hans-Erik, Bielawski, Jarema & Jönsson, Karna. 2002. *Vård av gravstenar*. Stockholm.
- Jonsson, Magdalena (red.). 2009. *Ett levande kulturarv: kyrkogårdar i Växjö stift*. Växjö.
- Manbo, Ia. 2008. *Nye kyrkogård, Kulturhistorisk karakterisering och bedömning. Nye socken i Vetlanda kommun. Jönköpings län, Växjö stift*. Jönköpings läns museum, Byggnadsvårdsrapport 2008:51
- Ny Smålandsbeskrifning*. Växjö 1914.
- Rogberg, Samuel. *Historisk beskrifning om Småland*. Karlskrona 1770.
- Schönbäck, Hedvig. 2008. *De svenska städernas begravningsplatser 1770–1830: arkitektur, sanitet och det sociala rummet*. Diss. Uppsala.
- Svala, Catharina. 2010. *Kyrkogårdsmuren: kultur och konstruktion*. Alnarp.
- Svenskt ortnamnslexikon*. Uppsala 2003.
- Sverige. Geografisk beskrivning. Del IV*. Stockholm 1931.
- Sveriges bebyggelse. Landsbygden. Jönköpings län IV*. Uddevalla 1957.
- Theorell, Anita, Wästberg, Per & Hammarskiöld, Hans. 2001. *Minnets stigar: en resa bland svenska kyrkogårdar*. Stockholm.
- Westerdahl, Maria. 1996. *Den svenska skogskyrkogården: en bild från norr till söder*. Alnarp.
- Sverige. Geografisk beskrivning. Del IV*. Stockholm 1931.
- Sveriges bebyggelse. Landsbygden. Jönköpings län IV*. Uddevalla 1957.

Kriterier vid kulturhistorisk bedömning

Vid den kulturhistoriska bedömningen av gravanläggningarna på en begravningsplats utgår man från ett antal kriterier. Målet är att urvalet av de utvärderade gravarna skall spegla gravkulturen i vid bemärkelse inom en begravningsplats, men i förlängningen också inom ett vidare område.

Utformningen av en gravanläggning har stor betydelse vid bedömningen av det kulturhistoriska värdet. Vårdar som är påkostade, hantverksmässigt utförda, estetiskt framstående, särskilt anspråkslösa eller anknyter till en lokal tradition är ofta särskilt intressanta. Gjutna gravkors i bruksbygder är exempel på en sådan lokal tradition. Urvalet bör också spegla de breda folklagens gravskick. Om det finns sammanhållna gravkvarter med gravar som ingår i allmänna linjen eller påkostade köpegravar kan dessa olika typer av områden vara viktiga att bevara.

Gravanläggningar som har inskrifter som anger titel och hemvist för de begravda berättar mer om gravplatsen än om dessa uppgifter saknas. Med ledning av texten kan man även få veta mer om den demografiska sammansättningen och vilka näringar som präglar trakten. Ibland finns också citat eller referenser med anknytning till Bibeln, psalmboken eller en sångbok inom väckelserörelsen. Ju fler uppgifter som står angivna desto större samhällshistoriskt värde har ofta gravvården.

Ibland är gravvårdar resta över betydelsefulla personer eller personer som haft en tydlig anknytning till församlingsarbetet, exempelvis präster, klockare, kyrkvårdar och skollärare. Detta kan förstärka det kulturhistoriska värdet på en gravvård.

Industriellt framställda gravstenar bär ibland någon form av märkning från tillverkaren. Att veta varifrån stenen kommer och vem som tillverkat den höjer gärna det kulturhistoriska värdet.

Efterkrigstidens gravskick kan upplevas enahanda och likformigt. Det finns dessutom en väldigt stor mängd gravvårdar av likande typer på länets kyrkogårdar. Det är inte rimligt att bevara dessa i lika hög grad som äldre gravvårdar, men det är ändå angeläget att ett urval av dessa bevaras i synnerhet då de ingår i kyrkogårdar med en sammanhållen gestaltning av hög kvalitet.

Förutom själva gravstenen så består många gravplatser av även gravramar, häckar, staket, växtlighet osv. Vålhallna grusgravar där grusbäddar och hägnad inte tagits bort börjar bli allt mer ovanliga och det finns ofta särskild anledning att bevara dessa.

Karta Urval Kulturhistorisk värdefulla gravar

Klass 1

Avser gravplatser med mycket högt kulturhistoriskt värde. Dessa bör bevaras på plats och utan förändringar. Däremot kan de gärna kompletteras med nya namn i samma typsnitt om man inte väljer att tillföra en kompletterande, mindre sten.

Klass 2

Avser gravplatser med högt kulturhistoriskt värde. Dessa bör bevaras på plats och utan förändring, men det kan vara möjligt att återanvända en vård för att bibehålla en karaktär på en del av kyrkogården, eller att i undantagsfall flytta vårderna om det är personhistoria eller titel som är det intressanta.

Urval Kulturhistorisk värdefulla gravar

Gamla kyrkogården

Gravn.	Beskrivning	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
0001 A-C	Igenlagd grusgrav omgiven av tunn järnkätting mellan spetskrönta stenspällare i ljus granit. Låg livsten i finhuggen ljus granit med vinklat krön och bred sockel. Inskription ifylld med svart. Flankeras av två nyplanterade idegranar.	ÖFVERSTELÖJTNANTEN C.M. LAGERCRANTZ *17 23/8 72 †18 1/7 65 MAJOREN PHILIP C von TELL *18 7/10 40 †19 9/4 28 Älskade – Sagnade Välsignelse över deras minne.	Klass 1. Karaktersskapande 1920-talsklassicistisk f d grusgrav rest i efterhand till minne. Grav över personer av lokalhistorisk betydelse. Vården med militära titlar. Carl Magnus Lagercrantz var överstelöjtnant och ägare av godset Farstorp. Han var även initiativtagare till kyrkans utbyggnad 1833. Carl Philip von Tell var ryttmästare och ägare till Farstorp samt ledamot av skolstyrelsen. Gravens grusbädd kan med fördel återställas. Inskriptionen behöver fyllas i.	
0004 A-C	Modernistisk vård i polerad röd granit med profilerad krönlist. Fem liggare med hjulkorssymboler. Rabatt med buxbom och en hängalm som sorgeträd. Månen gravsatt 1949.	E.V. DAHLBERGS FAMILJEGRÄV	Klass 2. Tidstypisk vård med träd av betydelse för den övergripande grönstrukturen. Vård över personer av lokalhistorisk betydelse. Ernst Dahlberg var disponent vid Markströms möbelindustri AB i Farstorp. Sonen Harald var fabrikschef vid samma företag.	
0024 A-B	Småskalig vård med naturstensform av finhuggen svart granit. Polerad ram runt inskriptionen samt kors.	OSKAR JOHANSSON *1876 †1955 H.H. FRIDA *1874 †1935 HEDENÅS SV.PS. 331	Klass 1. Typisk allmänna linjevård.	

0026	Småskalig liggare i svart granit.	FRIDA ISAKSSON 1878-1938 FRÅN BLADEKULLA	Klass 1. Tidstypisk allmänna linjevård.	
0035 A-D	Häll i finhuggen grå granit med motiv av kors. Omgiven av buxbomsklot. Gravsatt 1941. Sekundärstenar	KARL JONSSONS FAMILJEGRÄV ENGELHOLM	Klass 2. Tidstypisk familjegravvård av viss kvalitet.	
0036 A-B	Småskalig modernistisk vård i grå granit med dekor av stiliserade växter.	F.D. DIST.KORP. D.J. TROFAST *1860 †1950 H.M. AMANDA *1863 †1942 Sv. Ps. 306	Klass 1. Tidstypisk krigstida vård med titel kopplad till militären.	
0037 A-D	Grusgrav med sammanhållen gestaltning i svart granit. Bred gavelvård med svängt krön samt stenram. Vården med med festonger, kors samt oval inskriptionstavla. Naturgrus. Rabatt med japansk kärleksört.	ORGANISTEN OCH FOLKSKOLLÄRAREN C.G. ERLANDSSON *1864 †1940 HANS MAKAS HILDA *1877 †1953 EN SABBATSVILA ÅTERSTÅR	Klass 1. Karaktersskapande grusgrav med kvalitet i utformningen och titlar. Grav över person av lokalhistorisk betydelse. C G Erlandsson var organist och folkskollärare i Nye samt ordf i kommunalnämnden.	
0038 A-B	Vinkelbruten vård i svart granit med motiv av hjulkors och växtornament.	Änkan MAJA-LISA CARLSSON 1818-1904 Dottern EMMA Nye missionshus 1855-1936 Mf. Sb. 428	Klass 1. Tidstypisk vård med referens till frikyrkorörelsen på orten. 1936.	

0043-44	Modernistisk vård i svart granit med stiliserade blommor. Två hällar i samma material med motiv av kors.	<p>HEM-ÄG. K.A. JOHANSSON *1850 †1936 HUSTRUN SOFIA *1853 †1930 SÄVSEBO</p> <p><i>Två hällar:</i> HEM. ÄG. JOH. AUG. KARLSSON *1884 †1952</p> <p>HEM. ÄG. HENRIK KARLSSON *1888 †1968 HEMBYGDSVÄN OCH DONATOR</p>	Klass 1. Tre tidstypiska efterkrigstida vårdar, samtliga med titlar. Ena hällen över person av lokalhistorisk betydelse. Henrik Karlsson var hembygdsvän och donerade fastighet till kyrkan.	
0053-54	Modernistisk vård i rödgrå granit. Motiv av kors. Liggande häll i grå granit.	<p>GRENADJÄREN JOHAN EMIL ERLAND SEIDLITZ *1875 †1969 H.H. HULDA SOFIA *1876 †1970 SKURUBO</p> <p><i>Hällen:</i> GRENADJÄREN JOHAN FREDRIK MILD *1848 †1893 H.H. MATILDA CHARLOTTA GUSTAFSDOTTER *1846 †1908</p>	Klass 2. Två sentida vårdar med titlar kopplade till militären. 1969. Den äldre graven kan eventuellt ha ingått i allmänna linjen och då istället haft en brädvård.	
0058 A-F	Modernistisk vård i svart granit med stiliserade kolonner och facklor utmed sidorna. Änkan gravsatt 1946,	K. P. SVENSSONS FAMILJEGRAV TÄPPESÅS	Klass 2. Tidstypisk vård med kvalitet i utformningen och ett framträdande läge.	
0061-62 A-C	Igenlagd grusgrav med med tre vårdar i svart granit. I mitten en stenblocksformad vård med finhuggen yta och korsmotiv. Den flankeras av två modernistiska vårdar, båda rektangulära med breda krönlister.	<p><i>Vänstra:</i> LANDSFISKALEN FREDRIK HENSTRÖM OCH HANS MAKÅ EMMA F. AGELIN</p> <p><i>Upprest:</i> KRISTINA MARIA JOHANSSON *1837 †1909 FRÅN SÄFSEBO RUSTHÅLL SV.PS 486.</p> <p><i>Högra:</i> CAJSA-LISA DAHLSTEIN F. HENSTRÖM *1892 †1970 SONEN JUR. OCH FIL. KAND. D.H.S. CARL-FREDRIK W:SON LINDELL *1920 †1969</p>	Klass 1. Mittersta vården är karaktärsskapande och tidstypisk i nationalromantik. 1909. De båda andra efterkrigstida men påkostade och med titlar.	

0064 A-B	Två formmässigt lika stenar, båda uppresta i polerad svart granit med kraftiga rundbågiga klassiserande krön.	<p>S.J. SIMONSSON *20/3 1870 †7/11 1931 SOLGÅRD JOH. 3:16</p> <p>EMIL SIMONSSON *11/1 1865 †27/5 1949 SOLGÅRD SV. PS. 297</p>	Klass 2. Karaktärsskapande vårdar.	
0065 A-E	Storslagen grusgrav omgiven av gjutjärnsstaket med spetsbågigt spjälverk och räfflade kolonner med klot överst. Staketet enligt märkning tillverkat vid J & C G Bolinders i Stockholm och står på sockel av handhuggen ljus granit. Fem vinklade små hållar i grå eller svart granit. I linje bakom vårdarna två mindre klot av klippt tuja.	<p>CAROLINA LILJENSTOLPE F. RAPPE 1826-1895</p> <p>ÖFVERSTELÖJTNANTEN CARL LILJENSTOLPE 1832-1919</p> <p>EMMY LILJENSTOLPE F. RAPPE 1838-1863</p> <p>LUCIE LILJENSTOLPE 1863 – 1882</p> <p>EMMY LILJENSTOLPE 1863 – 1945</p>	Klass 1. Monumental och karaktärsskapande grusgrav av hög ålder. 1895. Grav över familj av lokalhistorisk betydelse. Carl Liljenstolpe (1832–1919) var överstelöjtnant vid Smålands grenadjärbataljon och ägare till Skurebo herrgård. Övriga vårdar är resta över hans båda hustrur och tvillingdöttrar.	
0068-69	Nationalromantisk stenblocksård i svart granit.	<p>Här vila J.P. DANIELSSON 1831-1917 och hans maka ANNA STINA 1842 – 1916 fr. Säfsebo Sv. Ps. 490 Familjegrav</p>	Klass 1. Karaktärsskapande vård.	
0074 A-B	Två småskaliga formmässigt lika stenar i svart granit. Sekundärt nedlagda.	<p>Här vilar makarna Tilly Furuhaga</p> <p>Här vilar Gottfrid o Helmer Tilly Furuhaga</p>	Klass 1. Tidstypiska allmänna linjevårdar. 1937. Bör åter resas upp.	
0081	Småskalig rundbågig vård i svart granit.	<p>KRISTINA PETTERSSON *1859 †1956 BERG SV.PS.557</p>	Klass 1. Tidstypisk allmänna linjevård. 1956.	

0083 A-C	Storskalig grusgrav med stenram i finhuggen ljusröd granit. Vård i modernistisk stil, rektangulär i polerad svart granit. Motiv av palmblad och kors. Liggare i polerad svart granit.	<p>SJÖKAPTEN YOUNGS FAMILJEGRAV</p> <p>Liggare: KONDITOR EINAR ANDERSSON *1888 †1978 H.M. MARGARETHA *1901 †1980 NYKYRKA</p>	Klass 1. Karaktärsskapande grusgrav med efterkrigstida vård. Båda vårdarna med titlar.	
0085 A-B	Vinkelbruten vård i svart granit med motiv av kors och kvistar. Vit försänkt text. Sekundärsten.	F.d. Grenadieren J.P. CEDER 1827 – 1912 och hans maka MARIA 1829 – 1926	Klass 1. Tidstypisk vård med titel kopplad till militären. 1912.	
0087 A-B	Upprest rundbågig vård i svart granit. Motiv av kors.	Kyrkovärden S.J. LINDBLAD 1830 – 1915 hans maka LISA 1831 – 1919 Sv. Ps. 146.	Klass 1. Tidstypisk vård med titel. 1919.	
0092	Upprest håll i grå granit med profilerade kanter och försänkt svartmålad text. Motiv av kors.	ELSA PIHL *1890 †1942	Klass 2. Tidstypisk vård med kvalitet i utformningen.	

0106 A-B	Upprest vård i historiserande stil och i svart finhuggen och polerad granit. Utsvängt krön med kors och stiliserade kvistar. Maka gravsatt 1924,	FJÄRDINGSMAN I.A. HJERTS FAMILJEGRAV DALHEM	Klass 1. Karaktärsskapande vård med titel.	
0119 A-C	Storslagen grusgrav med stenram. Inhägnad med gjutjärnsstaket med kolonnformade stolpar och kätting. Staketet är försilvrat. Liggande vård i formen av en bibel i svart granit flankerad av bergenia och ormbunke i bred rabatt.	MARIA ISAKSSON *1830 †1908 NIKOL. ISAKSSON *1821 †1917 SV. PS. 484: FR. JOHANNESLUND ÄLSKAD I LIVVET SAKNAD I DÖDEN	Klass 1. Karaktärsskapande grusgrav med mycket hög kvalitet i utformningen.	
0120 A-C	Högrest vård i svart polerad granit i historiserande stil.	Kyrkovärden AUG. ANDERSSONS i Ännagård – FAMILJEGRAF 1843 – 1925 Hustrun ANNA LOVISA 1836 – 1916 P.M. MAGNUSSON 1830 – 1867 Miss:f. S-b. 648. <i>Baksida:</i> SALIGA ÄRO DE DÖDA SOM I HERREN DÖ UPP. B. 14:13	Klass 1. Karaktärsskapande vård med titel och referens till frikyrkorörelsen.	
0123-125	Bred modernistisk vård i grå granit. Sekundärsten.	Smedmästaren Alfred Johansson *1840 †1934 Hustrun Hilda *1843 †1917 Vila i Frid Smedmästaren August Ekberg *1885 †1973 Hustrun Olga *1883 †1959 Ps. 579 Ekholm	Klass 1. Sentida vård över två personer av lokalhistorisk betydelse med titlar kopplat till hantverk. Alfred Johansson och August Ekberg var två generationer av smeder kända i bygden.	

0134 A-B	Vinkelbruten vård i svart polerade granit. Motiv av kors. Rosenbuske.	AUGUST RYDELL 1835 – 1923 Hans maka INGA STINA 1836 – 1920 Sv. Ps. 489	Klass 2. Tidstypisk vård. 1920.	
0137 A-B	Stor urna i 1920-tals klassicistisk stil på postament i röd granit.	HEMMANSÄGARE J.G. ANDERSSON FR. JOHANNESLUND *18 14/12 62 †19 1/10 22 HANS MAKAS VILHELMINA *18 2/7 53 †19 6/9 41	Klass 1. Karaktersskapande och tidstypisk vård av hög konstnärlig kvalitet med titel. 1922.	
0138 A-B	Vinkelbruten vård i svart granit. Motiv av kors.	J.G. MAGNUSSON *1846 †1933 H.M. KRISTINA *1852 †1925 HELGA JOHANSSON *1856 †1986 HADERÖDJE	Klass 2. Tidstypisk vård. 1923.	
0145 A-C	Påkostad gavelvård i svart granit med volutformat krön. Koppertext. Sekundärstenar.	HANDLANDEN C.A. JOHANSSONS FAMILJEGRÄV	Klass 2. Tidstypisk vård med påkostad utformning och titel. 1938.	

0146A-F	Större håll i svart granit.	GUD ÄR TROFAST JOHAN STRAHL HÅSTERYD FAMILJEGRAV	Klass 2. Tidstypisk vård med påkostad utformning och bibelcit. 1958.	
0147B-C	Nationalromantisk vård med stenblocksform i svart granit med polerad inskriptionstavla.	Hemmansägare AUG. OLOFSON 12/6 1844 – 5/10 1920 och hans hustru MARIA LOVISA 9/2 1852 – 8/10 1924 fr. Forshult Ett tack från barnen	Klass 1. Karaktärsskapande vård med titel.	
0150 A-B	Sentida vård i labradorgranit. Motiv av bukett.	Kyrkvaktmästaren Karl Liljekvist *1903 †1988 makan Brita *1920 †2011 Eksåtra	Klass 1. Sentida vård med titel över person av lokalhistorisk betydelse. Karl Liljekvist var kyrkvaktmästare i Nye i 43 år.	
0153	Småskalig vinklad liggare i svart granit. Motiv av likarmat kors.	VÅR LILLA HJÖRDIS *1939 †1940 SV. M.S.F. 326	Klass 1. Tidstypisk vård vid barngrav. Referens till frikyrkorörelsen. 1940.	

0154 A-D	Grusgrav med stenram och gavelvård i grå granit. Livstenen är förskjutet till höger. Gavelvården är låg och med svängda sidor och krön. Fyra mindre hällar i grå granit. Rabatt med aster och ros.	<p>A.F. JONSSON *26/6 1845 †25/10 1933 KAROLINA JONSSON *19/9 1849 †19/3 1927 SIGNE WIDELL f. JONSSON *3/3 1892 †7/3 1927 HOS JESUS ÄR VILA</p> <p>Liggare: STURE WIDELL 1911–1997 MAKAN INGEBORG 1911 – 2001</p> <p>KARL WIDELL 8/8 1884 †24/1 1930</p> <p>FREDRIKA NYKVIST *1886 †1961</p> <p>K.W NYKVIST *1889 †1955</p>	Klass 1, Karaktärsskapande och tidstypisk grusgrav. 1933.	
0155 A-B	Tredelad låg vård i grå granit. Mittstenen krönt av stort stenkors.	<p>KAMRER HEM. ÄG. Carl Rosengren J.A. ROSENGREN *26/3 1890 †28/12 1961 *1856 †1925 INGET LIV UTAN DÖD HANS HUSTRU INGEN DÖD UTAN LIV ANNA LOVISA *1863 †1940 LINDEBERG SV. MFB. G:A SÅNGB. NR. 465 JOH. EV. 11:25-27 SV.PS. NR. 513</p>	Klass 2. Krigstiga vård med kvalitet i utformningen och med titlar. Referens till frikyrkorörelsen.	
0156 A-B	Högrest vård i historiserande stil. Polerad svart granit med motiv av kors.	<p>Hemmansägaren A.V. KJELLBERG 1841 – 1913 Hans maka ANNA 1844 – 1919 Fr. Mörsebo Sv. ps. 424. 7 – 9</p>	Klass 1. Karaktärsskapande vård med titel.	
0158 A-C	Modernistisk grusgrav med stenram och vård i svart granit. Vården låg vinkelbruten med akroterier. Bred rabatt med högvuxna rosor. Naturgrus.	<p>KLAS JOHANSSONS RAMNÅS FAMILJEGRÄV</p>	Klass 1. Tidstypisk grusgrav. 1944.	

0159 A-B	Högrest vård med rundbågigt krön på sockel i svart granit. Vården i historiserande stil och med gryningsmotiv och festong.	S.A. DANIELSSON VÄSTERGÅRD *1843 †1926 HANS MAKA VILHELMINA *1852 †1928 SONEN ALBIN *1878 †1955 SV.PS. 575	Klass 1. Karaktärsskapande och tidstypisk vård.	
0165 A-B	Låg rundbågig vård i svart granit med svängda sidostenar. Motiv av kvistar och kors.	J.F. DANIELSSON FR. VÅRINGSNÅS *13/6 1861 †4/7 1935 HANS MAKA IDA KRISTINA *22/12 1860 †23/8 1947	Klass 2. Tidstypisk vård med kvalitet i utformningen. 1935.	
0166 A-B	Gavelvård i svart granit med volutformat krön. Motiv av stjärna.	BYGGMÄSTARE C.A. LINDÉN FAMILJEGRÄV	Klass 2. Tidstypisk vård med titel. 1945.	
0167 A-B	Tempelgavelvård med svängt krön i svart granit. Motiv av kors.	KYRKOVÄRDEN JOHAN AUGUST CARLSSON *1858 †1940 H.M. MATILDA SOFIA *1860 †1927 BLADEKULLA	Klass 2. Tidstypisk vård med titel. 1940.	
0168 A-B	Upprest vård i svart granit i historiserande stil med vinkelbrutet krön. Motiv av gotiskt kors.	Här vilar Ida Abrahamsson *1852 †1924 Fr. Bladkulla Sv. Ps 578 Dottern Hilda *1878 †1962 Sv. Ps. 586:2	Klass 1. Karaktärsskapande och tidstypisk vård.	

0169 A-C	Modernistisk grusgrav med stenram och vård i svart granit. Låg vård med brutet krön och motiv av kors. Bred rabatt. Sekundärsten.	GODSÄGAREN OSKAR SAMUELSSON SKURUBO *1855 †1932 HANS MAKA AMANDA *1864 †1940 Ps. 593	Klass 1. Tidstypisk grusgrav med titel över person av lokalhistorisk betydelse. Oskar Samuelsson var ägare till Skurebo herrgård.	
0173 A-B	Obelisk i svart polerad granit på postament med akroterier.	Kyrkovärden C.P. ANDERSSON *1823 †1900 och hans hustru ANNA *1827 †1869 från Bladekulla Sv. Ps. 480.	Klass 1. Karaktersskapande vård med titel och en framträdande placering invid huvudgången. Vården i behov av rengöring.	
0174 A-B	Kraftfull och högre vård i svart granit med motiv av kors. Rosenbuske.	Änkan Jonssons Familjegrav Hadderödje	Klass 1. Tidstypisk vård med ett framträdande läge invid huvudgången. 1944.	
0176 A-B	Kraftfull och upprest vård i svart granit med polerad framsida och ett rundbågigt krön med akroterier. Fyra sekundära hållar.	J.A. SVENSSON *1852 †1938 H.M. SOFIA *1850 †1932 SKURUBO <i>Ena hällen:</i> HEMMANSÄGAREN CARL SVENSSON *3/5 1889 †22/2 1973	Klass 1. Tidstypisk vård med ett framträdande läge invid huvudgången. 1938.	
0178 A-B	Två gravstenar varav den högra låg och rektangulär i ljus granit. Murgröna.	O.S. Lindells Familjegrav Sm. Farstorp	Klass 2. Tidstypisk vård över person av lokalhistorisk betydelse. Oskar Lindell var välkänd bildhuggare vid Markströms möbelfabrik i Farstorp.	

0180-181	Vård i grå granit med rundbågigt krön. Motiv av kors och text i svart färg.	Kyrkoherden Hilding Bjurgert *13/6 1911 †27/3 1990 Josta Bjurgert *26/8 1918 †11/9 2017	Klass 1. Sentida kyrkoherdegrav med en påkostad gravvård och ett framträdande läge nära kyrkan. Hilding Bjurgert kyrkoherde i Nye 1966– och har även skrivit boken <i>Nye kyrka och församling</i> .	
0183	Storskaligt hjulkors i kryssshamrad ljus granit. Rabatt med rosenbuske.	PAUL GULLANDER *1863 †1925 KOMMINISTER I NYE OCH SKIRÖ FÖRSAMLINGAR SV.PS. 486	Klass 1. Komministergrav med tidstypisk funktionalistisk vård av hög konstnärlig kvalitet samt med ett framträdande lägen invid huvudgången.	
0188 A-D	Modernistisk grusgrav med stenram och vård i svart granit. Gavelvården är låg och med svängt krön samt med finsågad yta och hjulkors. Tre jämnt placerade liggare i grå granit. Livstenen flankeras av klippta thujabuskar.	F.V. Wicéns Familjegrav <i>Liggare:</i> W. Lundin *1849 †1918 h.m. *1846 †1916 Sten Wicén †1967 Edla	Klass 1. Tidstypisk grusgrav av kvalitet med ett framträdande läget invid huvudgången. Grav över familj av lokalhistorisk betydelse. F V Wicén drev Markströms möbelfabrik i Farstorp. Sonen Sten startade Wicéns möbelindustri på samma ort. Han var även möbelformgivare.	
0191 A-B	Upprest stenblocksformad vård i svart granit. Polerad framsida med motiv av kors.	MINNE AV DIST. KORPRAL C.M. BLADH *1856 †1933 HUSTRUN EMMA KRISTINA *1863 †1918 DOTTERN SIGRID *1895 †1980 SKURUBO	Klass 1. Karaktärsskapande vård med titel kopplad till militären och med ett framträdande läget invid huvudgången. Grundstenar till äldre klockstapel har påträffats i marken.	

0192	Upprest och kraftfull nationalromantisk vård i svart granit med polerad inskriptionstavla och motiv av ekkvistar.	HÄR VILAR HANDLANDEN CARL J. PETTERSSON *1840 †1928 FR. NYBYGGET SV.PS. 499:7	Klass 1. Karaktärsskapande vård med titel. Grav över person av lokalhistorisk betydelse. Carl Pettersson drev handelsbod i Nybygget. Han fick båda benen amputerade och kallades Stumpa-Pelle.	
0194 A-F	Monumental grusgrav med högrest bautasten i finhuggen ljus röd granit med försänkt oval inskriptionstavla. Grusbädden saknar ram. Åtta småskaliga hällar i polerad röd granit.	RIKSDAGSMAN C.A. DANIELSSONS FAMILJEGRÄF	Klass 1. Karaktärsskapande grusgrav med påkostad och tidstypisk vård från 1912. Grav över person av lokalhistorisk betydelse. Carl August Danielsson (1838–1912) var ledamot av riksdagens andra kammar 1901 -1911. Hade inflytande över att möbelindustrin uppkom i Farstorp.	
0195 A-B	Tjock och låga vård i grå delvis polerad granit med rundad form. Rabatt med funkia hosta. Sekundärsten.	LANTBRUKAREN J.A. HEDINS KARSNÄS FAMILJEGRÄV	Klass 2. Tidstypisk vård med titel. 1930.	
0197 A-C	Igenlagd grusgrav med låg gavelvård i svart granit. Vård med volutförmad krön och motiv av kvist- och musselmotiv. Framför tre mindre hällar i svart granit.	C.J. JOHANSSONS FAMILJEGRÄV MUNKAGÅRD <i>Liggare:</i> ANNA *1884 †1908 C.J. JOHANSSON *1845 †1927 H.M. SOFIA *1850 †1932 ERIKA *1889 †1969	Klass 2. ? Tidstypisk vård. 1932. Grundstenar till äldre klockstapel påträffade i marken.	

0200 A-B	Småskalig vård i svart granit med uppskjutande rundbågigt krön en ekbladskrans.	HÄR VILA JOHAN OCH SOFIA JOHANSSON FRÅN KALLÅS	Klass 2. Tidstypisk vård med kvalitet i utformningen. 1912.	
0201 A-B	Modernistisk vård i röd granit. Dekorband i överkant och motiv av kors.	C.J. KRIG TH. E. KRIEG *1841 †1915 *1885 †1965 H.M. MATHILDA H.M. INGEBORG *1850 †1927 *1899 †1970	Klass 2. Tidstypisk vård över person av lokalhistorisk betydelse. 1965. Theodor Elias Krieg var möbelsnickare och vice ordförande i kommunalfullmäktige.	
0206 A-B	Bred gavelvård i finhuggen ljusgrå granit. Mittstenen med rundat krön och kvadratiska sidostenar. Motiv av kors.	HANDLANDEN G. Andersson FAMILJEGRÄV GUSTAF *1855 †1919 MARIA *1858 †1936 GUNNAR *1893 †1894 ESTER *1887 †1960 VALBORG *1897 †1900 ELLEN *1891 †1983	Klass 2. Tidstypisk vård med titel. 1936.	
0214 A-E	Storskalig grusgrav med stenram och vård i ljusgrå granit. Gavelvården med rundat krön och sidostenar. Svart text. Sekundärsten.	A.E. Carlsson STRÖMSBERG FAMILJEGRÄV Liggare: Diakonissan Ann f. Goldstrand *1858 †2017	Klass 1. Tidstypisk grusgrav med sammanhållen utformning av hög konstnärlig kvalitet. 1922.	

0215 A-F	Storskalig grusgrav med stenram och korsformad gravvård i svart granit. Tre småskaliga hällar. Bred rabatt med rosor.	<p>JOHS SVENSSONS Nykyrke FAMILJEGRAV</p> <p><i>Liggare:</i> FREDRIKA KLING *1846 †1936 IDA HERON f. KLING *1877 †1948</p> <p>HEM-ÄG DAVID SANDAHL *1884 †1933 H.H. IDA f. RING *1886 †1955 SV. PS. 575</p> <p>HEM-ÄG J.A. RING *1857 †1941 H.H. EMMA *1843 †1918 JOH. 3:16</p>	Klass 1. Karaktärsskapande och tidstypisk grusgrav med sammanhållen utformning av hög kvalitet. Två av liggaren med titlar.	
0216 A-D	Grusgrav med stenram. Nationalromantisk upprest vård i svart polerad granit. Motiv av strålstjärna och liggande kors. Sekundärstenar.	<p>Kyrkovärden G.A. JOHNSON Fr. Flage 1857 – 1899 hans maka LENA MARIA 1853 – 1935 Sv. Ps. 487. FAMILJEGRAV</p>	Klass 1. Karaktärsskapande grusgrav av hög ålder med titel. 1899.	
0218 A-B	Upprest rundbågig vård i polerad svart granit med motiv av strålstjärna.	<p>Hemmansägaren A.A. SAMUELSSON 1839 – 1917 Hans maka SOFIA LOVISA 1856 – 1924 fr. Mörsebo Gästgivaregård</p>	Klass 1. Karaktärsskapande vård med titel.	
0219 A	Smal grusgrav med stenram och vård i ljus granit. Gavelvård med segmentbågigt krön och inhugget motiv av gryningsol.	<p>JOHANNA SVENSSON *1/8 1819 †27/5 1854 HUSTRU TILL JOSEF SVENSSON *27/12 1809 †6/11 1893</p>	Klass 1. Tidstypisk grusgrav med sammanhållen utformning av hög kvalitet. Ca 1920-30-talen.	

0220 A-B	Modernistisk vård i ljus granit. Slät finhuggen rektangel med avfasat del av krönet. Sidostenar som vinkelräta pollare. Motiv av kvistar, kors och strålstjärna i svart.	<p>Godsägaren Gunnar Samuelsson 1892 – 1957 makan Ester 1901 – 1986 Skurubo</p> <p>Georg Maj-Britt 1937 – 2015 1927 – 2018</p>	Klass 1. Tidstypisk vård i hög konstnärlig kvalitet med titel. Gunnar Samuelsson var ägare till Skurubo herrgård.	
0222 A-C	Modernistisk grusgrav med stenram i grå granit. Rektangulär gavelvård med stram estetik.	<p>NÄMNDEMANNEN J.M. CARLSSON *1848 †1928 ANNA CARLSSON *1864 †1936</p> <p>IVAR ESTER *1898 †1972 *1893 †1973 INGEBORG *1888 †1984 HÄSTERYD HERREN ÄR MIN HERDE</p>	Klass 2. Tidstypisk modernistisk grusgrav med titel. 1973.	
0223 A-B	Låg vård med svängt krön i finsågad rödgrå granit med motiv av kors. Sekundärt vänd.	(F d framsida) SOLDATEN J.A. KRANTZ *1855 †1930 H.M. IDA *1866 †1957 KARSNÄS	Klass 2. Efterkrigstida vård med titel kopplad till militären. Sekundärt vänd.	
0238 A-B	Kraftfull stenblocksformad vård i grå granit med försänkt kvadratisk inskriptionstavla. Måka gravsatt 1928.	J.A. Nylander FAMILJEGRAV	Klass 1. Karaktärsskapande och tidstypisk vård.	
0240 A-B	Småskalig vård i svart granit i historiserande stil. Motiv av sorgeträd.	K.A. KARLSSON KÅLLEBO *1864 +1926 HANS MAKA SOFIA *1865 +1948	Klass 2. Tidstypisk vård med viss kvalitet i utformningen. 1926.	

0241 C-E	Rundbågig vård i svart granit i historiserande stil.	<p>KARL JOHANSSON 1880 – 1961 Hustrun ESTER ELVIRA 1880 – 1926 Sonen SIMON 1922 – 1929 EDLA ALBERTINA 1876 – 1969 Solagård Joh. 3:16</p>	Klass 1. Tidstypisk vård med kvalitet i utformningen. 1926.	
0242 A-B	Nationalromantisk vård i svart granit med motiv av kors.	<p>BRÖDERNA SVEN MAGNUS *1847 †1929 och CLAES ALFR. JOHANSSON *1856 †1928 FRÅN SÄFSEBO RUSTHÅLL</p>	Klass 1. Tidstypisk vård med kvalitet i utformningen.	
0244 A	Vård i svart polerad granit i gotisk stil. Motiv av kors. Sekundärt vänd.	<p>C.G. ANDERSSON Väringsnäs 1850 – 1927 Hans maka MATHILDA 1861 – 1930 Barnen RUT 1887 – 1900 ASTRID 1898 – 1927 JOSEF 1881 – 1948 ESTER 1891 – 1992 Upp. 22:14</p>	Klass 2. Tidstypisk vård. Sekundärt vänd.	
0252 A-D	Vinkelbruten vård i svart polerad granit på sockel. Motiv av kors.	<p>J.A GUSTAFSONS FAMILJEGRAF GUSTAVA 1847 – 1878 fr. Lillagård SIGRID GUSTAFSSON 1874 – 1955 GUD ÄR KÄRLEKEN</p>	Klass 1. Karatärsskapande vård av hög ålder. 1878.	

0255 A-C	Tempelgavelvård i svart granit med akroterioner på krönet samt motiv av kolonner och hjulkors. Sekundärsten	C.A. HULT *1862 †1949 HANS MAKA EMMA *1862 †1937 SV.PS. 396 o. 297	Klass 2. Tidstypisk vård över person av lokalhistorisk betydelse. C A Hult var kyrkväktare.	
0272-274	Tre likformade hållar i svart granit med motiv av kors. Med rabatter emellan. Mittersta sekundärsten.	PREDIKANTEN EMIL SAMUELSSON *2778 1886 †30/4 1963 LÄRARINNAN ROSA SAMUELSSON *25/2 1887 †9/5 1957	Klass 2. Sentida vårdar med titlar, ena över person av lokalhistorisk betydelse. Emil Samuelsson var sekr i Alliansmissionen och hade andra förtroendeuppdrag i socknen.	
0275 A-B	Modernistisk vård i rödgrå granit med svart text och motiv av kors.	MEJERIFÖREStÅNDAREN MAKAN Johan Carlsson Olga Carlsson 1895 – 1957 1895 - 1984 SV.PS. 331 SV. PS. 354 FARSTORP	Klass 2. Sentida vård med titel . Johan Karlsson drev Farstorps mejeri, första mejeriföreningen i Farstorp.	
0236	Förindustriell vård i handhuggen sandsten med skulpturalt huggen krön volutformat med änglahuvud i relief. Vänd åt öster.	AAS RBD BAD AAD AAD AAS SAD EAD <i>Baksidan:</i> SALIGA THE HELIGAS DÖDH REKNAS DVR FOR HERRANDOM 1649	Klass 1. Förindustriell hantverksmässigt framställd vård i sten. exempel på lokal gravvårdskonst på 1600-talet. Står sannolikt vid ursprunglig gravplats. I behov av att rengöras av stenkonservator.	

Nya kyrkogården

Gravnr.	Beskrivning	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi	
0004-5	Storskalig håll i grovhuggen granit och text i relief.	WERNER NYTORP *1891 +1964 EMY NYTORP *1892 +1969 FARSTORPS GÅRD	Klass 2. Tidstypisk vård i påkostad utformning.		
0006-7	Modernistisk vård i grå granit i tre delar. Mittsten med uthugget kors och med sidostenar och svartmålad text.	HEM-ÄG ALGOT FRERIKSSON *1894 +1958 H.H. GULLI *1899 +1975 VASEN JOH. 3:16	BYGG-TEKN. PETRUS SANDAHL *1913 +2003 GUN-BRITH *1931 +2016 VASEN Ps. 23	Klass 1. Tidstypisk vård med kvalitet i utformningen och titlar.	
0008-9	Modernistisk vård i grå granit med uthuggen dekorbård i överkant. Motiv av brinnande ljus.	A.W. KARLSSON *1861 +1959 H.M. AMANDA *1871 +1958 SM. FARSTORP	Klass 1. Tidstypisk vård med kvalitet i utformningen rest strax efter nya kyrkogårdens anläggning.		
0020-22	Modernistisk vård i grå granit. Uthugget motiv av likarmat kors och växter.	Erik Karlsson *1900 +1987 h.m. Hilda *1893 +1980 Bertil Karlsson *1921 +1962 Munkagård	Klass 2. Tidstypisk vård över person av lokalhistorisk betydelse. Bertil Karlsson var lokal konstnär.		
0134-135	Naturromantisk vård i grå granit och håll framför.	SKOMAKAREMÄSTAREN ALGOT JOHANSSON *1876 i SÄFSEBO +1964 i STENSRYD EMILIA f. JONSSON *1884 i HÄRLUNDA +1971 i STENSRYD SALIGA ÄRO DE FRIDSAMMA <i>Liggare:</i> DÖVKONSULENTEN GUSTAF JOHANSSON *1914 +2006	Klass 2. Tidstypisk vård med titel kopplad till hantverk.		

0146-147	Naturromantisk högrest vård i grovhuggen grå granit. Text och motiv av kors i relief.	TRÄVARUHANDLAREN JOHN ANDERSSON NYE *1889 +1960 H.M. LINNEA *1895 +1990	Klass 2. Tidatypisk vård med titel kopplad till småskalig industri. John Andersson startade Nye Ångsåg & Hyvleri.	
0291	Högrest vård med stenblocksform i grå granit. Finhuggen framsida med gran- och tallskog huggen i relief.	Diplomingenjör Werner Gottfried von Seydlitz Farstorps Gård *1927 +2016 Grundare av företagsgruppen MP bolagen	Klass 1. Tidstypisk vård med kvalitet i utformningen över person av lokalhistorisk betydelse. Werner von Seydlitz var född i Tyskland och kom till Sverige som flykting efter kriget. Grundade <i>Firma Metall och Plast</i> i Vetlanda vilket sedermera blev MP bolagen. Ägare av Farstorps gård.	

Gravvårdar ur bruk

Gravnr.	Beskrivning	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
Museal uppst norr om kyrkan.	Gjutjärnsvård i nygotisk stil. Upprest med rikt dekorerat spetsbågigt krön genombrutet med trepass. Utmed sidorna åttkantiga kolonnetter. Nederst gjutet emblem med korslagda facklor. Målad i svart. Kröndekor avbruten.	HEMMANSÄGAREN JONAS PETTER SAMUELSSON FRÅN KARSNÄS F.D. 28/10 1828 D.D. 1/7 1864 <i>Baksidan:</i> PAULI ED TILL DE FILIPPER I KAP 21v.	Klass 1. Påkostad gjutjärnsvård av hög ålder med titel. 1864. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning. Bör grävas upp och placeras på stensockel så att hela vården blir synlig. I behov av ommålning.	
Museal uppst norr om kyrkan.	Storskaligt gjutjärnskors, slätt med utstående kanter. Klöverformade ändrar. Målad i svart.	HÄR HVILAR KYRKOVÄRDEN JOHANNES JONSSON FRÅN MECKELSTORP FÖDD 1802 DÖD 1878 <i>Baksidan:</i> DJUPT SÖRJD OCH SAKNAD AF MARIA BARN OCH SLÄGTINAR SV:PS:B:No 482	Klass 1. Påkostad gjutjärnsvård av hög ålder med titel och dedikation. Vården rest över person av lokalhistorisk betydelse. Johannes Jonsson var kyrkovård som gjorde betydande insatser för socknen. 1878. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning. Bör grävas upp och placeras på stensockel så att hela vården blir synlig. I behov av rengöring.	
Museal uppst norr om kyrkan.	Storskaligt gjutjärnskors, slätt med utstående kanter. Klöverformade ändrar. Målad i svart.	HÄR HVILAR UNGA HUSTRUN AG JOHANNESDOTTER FÖDD 1839 DÖD 1871 <i>Baksidan:</i> DJUPT SÖRJD OCH SAKNAD AF ÖM MAKE OCH BARN, FÖRÄLDRAR OCH SYSKON S.PS.B.No 475	Klass 1. Påkostad gjutjärnsvård av hög ålder med titel och dedikation. 1871. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning Bör grävas upp och placeras på stensockel så att hela vården blir synlig. I behov av rengöring.	

Museal uppst norr om kyrkan.	Slätt gjutjärnskors med upphöjda kanter. Små blommor vid korsarbetena gjutna i relief.	LENA GRETA LINDBERG FÖDD 1864 DÖD 1849	Klass 1. Påkostad gjutjärnsvård av hög ålder med titel och dedikation. 1871. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning.	
Museal uppst norr om kyrkan.	Småskalig handhuggen vård i röd gnejs. Krönet dekorativt hugget och försett med krönkors i smide. Korset målat i svart. Baksidan ristning med kors på kulle.	MSD 1827	Klass 1. Sällsynt hantverksmässigt framställd vård från förindustriell tid. Exempel på lokal gravvårdskonst i början av 1800-talet. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning. Inskription bör fyllas i med svart.	
Museal uppst norr om kyrkan.	Småskalig vinkelbruten vård i svart granit med kors och vasstrå. Drag av jugend.	Nämndemannen J.P. VENNERSTRÖM's Familjegrav Sv. Ps. 246	Klass 1. Stiltypisk vård med titel. Vårdens ålder har inte kunnat fastställas.	
Museal uppst norr om kyrkan.	Småskalig vinkelbruten vård i svart granit med nygotisk kors.	A W Andersson Åld-hem *1848 +1902 Sv. M.f.b. 437	Klass 1. Tidstypisk vård med titel och referens till frikyrkorörelsen.	

Museal uppst norr om kyrkan.	Småskalig vinkelbruten vård i svart granit med kors och krans av liljor. Drag av historicism.	Nämndemannen S.P. PETERSSON Fr. Bladekulla *1915 +1902	Klass 1. Tidstypisk vård med titel.	
Museal uppst norr om kyrkan.	Småskalig vård i skulpturalt huggen kalksten, naturromantisk stil. Oval medaljong och murgröna i relief.	REGINA LINDQVIST *1839 + 1873 UPP. 21 v.4.	Klass 1. Högkvalitativ tidig industriell vård i naturromantik av hög ålder. 1873. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning. Vådern bör rengöras av stenkonservator. Den bör resas (för att inte skadas vid gräsklippning).	
Museal uppst norr om kyrkan.	Småskalig rundbågig vård i svart granit med stiliserad portal och kors.	ANDERS P. PETERSSON 1835 – 1914 hans maka KRISTINA 1836 – 1910 fr. Berg Miss. f.s.b. 453	Klass 1. Tidstypisk vård med titel och referens till frikyrkorörelsen. Del av inskription under gräs/mark friläggs.	
Museal uppst norr om kyrkan.	Småskalig vinkelbruten vård i svart granit, grovhuggen med polerad framsida. Enkelt kors.	HÅR VILAR HUSTRUN JOHANNA JOHANSSON FR. MÖRSEBO PERSGD. *1844 +1895 MISS-F. S-B. 642.	Klass 1. Tidstypisk vård av hög ålder och referens till frikyrkorörelsen.	

Museal uppst norr om kyrkan.	Vinklad håll i grå granit.	HEMMANSÄGAREN JONAS JOHANSSON FR. SKURUBO ÖSTERGD *1851 +1909 SV.PS. 488	Klass 1. Tidstypisk vård med titel. 1909.	
Museal uppst norr om kyrkan.	Vinklad håll i grå granit.	Mjölaren S.A. Nilsson Strömsberg *1853 +1900 Ordspr. B. 10:7.	Klass 1. Tidstypisk vård med titel. 1900.	
Museal uppst norr om kyrkan.	Småkalig liggare i svart granit.	ANNA BJÖRKMAN *5/5 1820 +2/7 1894 Återseendet står kvar	Klass 1. Typisk allmänna linjegrav av hög ålder och med bibelcitat. 1894.	
Museal uppst intill kyrkans kor.	Nyklassicistisk vård i finhuggen sandsten i formen av kors på postament. Postamentet med tältformat krön och rundbågig inskriptionstav. Krönkors i nygotisk stil med stjärna. Infälld medaljong i biskviperslin med motivet <i>Natten</i> (Kunglig Dansk eller Bing og Grøndahl). Förgylld inskription. Krönkorset avbrutet och lagat med kopparplåt.	h.h. FRU HEDVIG JOHANNA HULTMAN * ROSENGREN *1791 +1817 Sv Ps 478 v.4.	Klass 1. Tidig industriell vård av ovanlig hög konstnärlig kvalitet och hög ålder. Antingen rest 1817 eller 1843 då maken dog. Vården är rest över fru till kyrkoherde Johan Hultman, 1814–1831. Vården står eventuellt vid sin ursprungliga gravplats. Vården bör rengöras av stenkonservator och förgyllas om.	

<p>Museal uppst öster om kyrkan.</p>	<p>Småskalig stolpformad vård i handhuggen ljus gnejs.</p> <p>Vården rest 1784 till minne av klockarehustrun Anna Chatarina Lindgren.</p>	<p>1784 A:K:L:G D:V:L:L</p>	<p>Klass 1. Förindustriell vård hantverksmässigt framställd i gnejs. Exempel på äldre lokal gravvårdstradition.</p> <p>Rengörs och text fylls i av konservator.</p>	
<p>Uppst mot norra muren.</p>	<p>Modernistisk håll i ljus granit med kors och inskription i svart.</p>	<p>TROTJÄNARINNAN ANNA KARLSSON *1881 +1968</p>	<p>Klass 2. Sentida vård med titel av socialhistoriskt intresse.</p>	
<p>Uppst mot norra muren.</p>	<p>Småskalig vård i svart granit med volutformat krön med krona och kors.</p>	<p>TRAFIKBILÄG. ALBERT ALBINSSON BJÖRKELUND *1911 +1949</p>	<p>Klass 2. Tidstypisk efterkrigstida vård med ovanlig titel.</p>	
<p>Uppst mot norra muren.</p>	<p>Småskalig vård i svart granit med rundat krön. Motiv av kvistar och kors.</p>	<p>ANNY MALMBERG 1901 – 1928</p>	<p>Klass 2. Tidstypisk vård. 1928.</p> <p>Vården kan med fördel återanvändas och förses med ny inskription.</p>	

Uppst mot norra muren	Småskalig vård i svart granit med rundat krön. Motiv av kvistar och kors.	J. MALMBERG 1851 – 1930	Klass 2. Tidstypisk vård. 1930. Vården kan med fördel återanvändas och förese med ny inskription.	
I kyrkans torn.	Vård av smide med triangulär form som framställer ett "livträd". Korsformad stam med liten urtavla vid korsmitten. Utväxande spiraler från stammen. Svängda plattjärn på sidorna. Blomformade dekorer på korsarmarnas ändar. Nederst vid basen ett horisontellt band med ristad inskription. Svartmålat. Märkt med No 26 (kyrklig inventarie).	HAR WILAR SALIGEN HOS GUD M L S FRÅN JONKARE FOD AD 1749 D 9 MAIY DÖD D 5 FEBRUARI AD 1817	Klass 1. Förindustriellt hantverksmässigt tillverkat järnkors av hög ålder. 1817. Sällsynt exempel på äldre lokal gravvårdskonst. Kyrklig inventarier som omfattas av KML.	
I kyrkans torn.	Smal brädvård, handhyvlad, med skuren profil på sidorna samt ett rikt skuret krön med urtalvla omgiven av ståndare. Handmålad urtavla med visare som pekar på kl 10 i tolv. Timglas på baksidan. Stiliserade bladrankor.	Här under vilar saligen hos Gud Unga flickan ANNA KATARINA WÄNNERSTRÖM från Hammar född den 20 februari och död den 6 maj 1823. <i>Baksidan:</i> SJ JESU DÖD OSS LIW DET JER. EIJ KAN OSS DÖDEN SKADA MER	Klass 1. Sällsynt förindustriell trävård framställd handverksmässigt. Exempel på lokal gravvårdskonst under 1800-talets första halva. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning Vården bör rengöras av konservator. En uppordnad förvaring bör övervägas.	

I kyrkans torn.	Trävård med triangelform, svartmålad troligen i syfte att efterlikna en smidesvård. Sammansatt av tre profilhyvlade lister, längs basen en plan list med handmålad inskription. Utmed sidorna invändiga lister med skuren vågformad profil. Stammen med balusterform med målad urtavla. På krönet ett kors med urtavla under. Uret med målade visare som visar tidpunkt för dödsfallet. Uret målat i grått. Korset skadat.	<p>Under denna Graf:vård hwilarstof-fett efter Rusthållaren Magnus Wännerström i Ramsnås Wästerg; Död:20 januari:1833. 59 år gamal</p> <p><i>Baksidan:</i> Hwad sägo de fredlige wårdar? Hwad är död som runorna lofva? De sälla som bo i Guds gårdar, de äro ej döda, de sofwä. När joderns grundvalar bäfwä, och himlabasunen har bönar, skal Herren sitt lån återträfwä. Förädlade och nytt förskönade.</p> <p>Salmen No 492 v: 2och 12.</p>	<p>Klass 1. Sällsynt förindustriell trävård framställd handverksmässigt. Exempel på lokal gravvårdskonst under 1800-talets först halva.</p> <p>Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning</p> <p>Vården bör rengöras av konservator. En uppordnad förvaring bör övervägas.</p>	
I kyrkans torn.	Trävård med triangelform, svartmålad troligen för att efterlikna en smidesvård. Sammansatt av tre profilhyvlade lister och en genombruten plankan i mitten, vilken har en handmålad inskription och urtavla. Utmed sidorna en skuren vågformad profil. Stammen med flat balusterform. På krönet ett kors med kula under. Uret med målade visare som visar tidpunkt för dödsfallet.	<p>Här under hwilar förgängliga delen af Enke rusthållerskan, dygderika KATHARINA SVENSDR från Ramnås Wästergård. Hon afled den 4 Augusti 1833 74 år 9 månader gamal</p> <p><i>Baksidan:</i> Ps B 92:11,12</p>	<p>Klass 1. Sällsynt förindustriell trävård framställd handverksmässigt. Exempel på lokal gravvårdskonst under 1800-talets först halva.</p> <p>Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning</p> <p>Vården bör rengöras av konservator. En uppordnad förvaring bör övervägas.</p>	
I kyrkans torn.	Trävård med triangelform, målad i svart, vitt och grått. Sammansatt av tre profilhyvlade lister försedda med vågiga dekorlister på ovan- och undersidan. Nederst ett fält med handmålad inskription. Stammen med flat balusterform med målad urtavla i mitten. Uret med målade visare som visar tidpunkt för dödsfallet.	<p>Här under hwilar Rusthållaren Jonas Blomberg Ramnås född 1768 död 1837</p> <p><i>Bibelcitad på baksidan</i></p>	<p>Klass 1. Sällsynt förindustriell trävård framställd handverksmässigt. Exempel på lokal gravvårdskonst under 1800-talets först halva.</p> <p>Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning</p> <p>Vården bör rengöras av konservator. En uppordnad förvaring bör övervägas.</p>	

I kyrkans torn.	Trävård med triangelform, fragmentariskt målad i ljusgrått. Sammansatt av tre profilhyvlade lister och en balusterformad plan stam. Nederst ett fält med ristad inskription. Överst en liten kröndecor. Spår av målad dekor i svart. Listan på ena sidan saknas.	<p>HÄR UNDER HWILAR STOFTET AF DEN FÖRGÄNGLIGA I DESS LIFSTIDEN DRÄNGEN JOHANNES JONASSON FRÅN SKUREBO ÖSTERGÅRD FÖDD 1798 DÖD 1823</p> <p><i>Baksidan:</i> Hans tid var gäcktig. Lik en blomma. när Fläkten Hat.</p>	<p>Klass 1. Sällsynt förindustriell trävård framställd hantverksmässigt. Exempel på lokal gravvårdskonst under 1800-talets första halva.</p> <p>Vården bör rengöras av konservator. En uppordnad förvaring bör övervägas.</p>	
I kyrkans torn.	Trävård med triangelform. Skadad med många delar som saknas. Kvar finns stammen och en av sidolisterna. Stammen har plan balusterform och överst ett litet kors med vindflöjel i plåt. Hela vården har spår av svart färg. Delarna sammansatta med träplugg. Inskriptionstavlan har fallit bort men ligger lös bredvid.	<p>Här under hvilas flicebarnet Anna Lovisa Jonsdotter från Kyrkevik född den 12 november 18 död den 13 augusti 1858</p>	<p>Klass 1. Fragmentarisk förindustriell trävård framställd hantverksmässigt. Exempel på lokal gravvårdskonst vid 1800-talets mitt.</p> <p>Vården bör rengöras och lagas av konservator. Uppordande förvaring.</p>	
I kyrkans torn.	Låg brädvård utan dekor med lister längs sidorna. Ristad inskription.	<p>SÖNERNE JOHAN PÄRSSON FÖDD DEN 16 MAS 1731 DÖD DEN 18 MAJ 1811 FRÅN SÄFSEBO SVEN PÄRSSON FRÅN BLADEKULLA FÖRD ANNO 1741 DÖD 1828</p> <p>SJ WANDRINGS MAN HUR JORDENS FAMN ÄR DIG OCH MIG EN SÄKER HAMN SOM HÄR ANSWÄFAR.</p>	<p>Klass 1. Enkel förindustriell vård, hantverksmässigt framställd. Exempel på lokal gravvårdskonst under 1800-talets förra hälft.</p> <p>Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning</p>	

I kyrkans torn.	Låg brädvård med vinkelbrutet krön och lister utmed sidorna. Krönet försett med litet brädtak. Ristad inskription. Dekor med två korsade kors.	SÖNERNE SVEN JON HANSSON FRÅN MOSSEBO JONAS OCH DANIEL JOHANSSON FRÅN SÄFVEBO DÖDA 1779 JOHANNES SVENSSON FRÅN MOSSEBO PETTER SVENSSON FRÅN BLADEKULLA SONEN DANIEL PETTER FRANSSON DÖD 1829 <i>BIBELCITAT</i>	Klass 1. Enkel förindustriell vård, hantverksmässigt framställd. Exempel på lokal gravvårdskonst under 1800-talets förra hälft. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning	
I kyrkans torn.	Låg brädvård med vinkelbrutet krön och lister utmed sidorna. Krönet försett med litet brädtak, som delvis saknas. Ristad inskription. Dekor med kors.	HÄR HVILAR I LIVSTIDEN ÄRLIGE OCH VÄLFÖRSTÅNDIGE INSPECTOREN PÅ SALSHULT PER HÄMMINGSSON HVILKEN FÖR SIG OCH EFTERKOMMANDE KÖPT DENNA GRAFPLAN MDCCLIV (1774)	Klass 1. Enkel förindustriell vård med titel och historiskt intressant inskription. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning	
I kyrkans torn.	Brädformad vård med skuret krön i formen av en lyra. Krönet skadat. Under krönet en profilerad list. Handmålad inskription i svart.	Här under hvilat stoftet efter flic MARIA KARLSDOTR PETERSSON från Åkersryd född 1885 död 1885 <i>Psalmvers på baksidan.</i>	Klass 1. Sällsynt förindustriell trävård i nyklassicistisk stil med hög kvalitet i utformningen. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning Vården bör rengöras av konservator. En uppordnad förvaring bör övervägas.	

I kyrkans torn.	Brädförmad vård med formen av en urna med agavepalm på ett postament. Delar av krönet saknas. Spår av blågrå bemålning.	Utan synlig inskription.	Klass 2. Fragmentarisk förindustriell trävård i nyklassistisk stil.	
I kyrkans torn.	Brädvård med formen av en urna med palm på ett postament. Postament med profilhyvlad list. Överst ett kors. Vården rikt snidad och med spår av polykrom bemålning.	Här under hvilar Hustrun Lena Maria jonasdotter Från Iella Torpstad född den 19 Majj 1827 död den 11 mars 1859. <i>Baksidan:</i> Ack tjertelag, som mer än jag har känt min fröjd och smärta, du var mig alt, nu är du kallt du ömma moders hjerta Ps 847 v 3.	Klass 1. Sällsynt förindustriell trävård i nyklassicistisk stil med hög kvalitet i utformningen. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning Vården bör rengöras av konservator. En uppordnad förvaring bör övervägas.	
I kyrkans torn.	Brädvård med formen av en urna med palm på ett postament. Kröndekoren är skadad. Vården rikt snidad och med spår av polykrom bemålning.	Här under hvilar Gossen Johan Petter Danjelson från Bla- dekulla född den 2 januari 1858 död den 12 november 1861 <i>Baksidan:</i> Ty hans själ behaga- de Gud i haftade han med honom uti detta onda Lefvernet vishets- Boken 4de 4v.	Klass 1. Fragmentarisk förindustriell trävård i nyklassicistisk stil med bevarad inskription. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning Vården bör rengöras av konservator. En uppordnad förvaring bör övervägas.	

I kyrkans torn.	Brädvård i ek med rikt snidat krön i formen av ett kors med strålsol och blad på den utsvängda stammen. Målad urtavla på framsida. Polykrom bemålning på korset.	Inskription nedbruten. <i>Baksidan:</i> Handmålat bibelcitat (svårt att tyda).	Klass 1. Sällsynt förindustriell trävård i nyklassicistisk stil med hög kvalitet i utformningen. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning Vården bör rengöras av konservator. En uppordnad förvaring bör övervägas.	
I kyrkans torn.	Sentida smidesvård med fyrkantsstag med rik dekor av svängda järnband. Överst ett mindre kors. Oval inskriptionsplatta i koppar.	C. SANDSTRÖM	Klass 2. Tidstypisk vård med hög kvalitet i utformningen.	
I norra boden.	Hög och smal brädvård i ek. Rikt skuret krönet även med skuren relief med korset, hjärtat och ankaret. Synlig inskription saknas. Vården märkt med No 4.	Saknas	Klass 1. Tidstypisk brädvård av hög ålder. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst vid allmänna linjen. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning.	

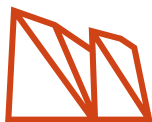
I norra boden.	Brädvård med rikt skuret krön och breda hyvlade lister vid basen. Skuren inskription. Spår av pärlgrå oljefärg på sidan. Vården märkt med No 8.	<p>H. H. KYRKOVÄKTAREN Johan August Karlsso Från Nyanäs *1818 +1902 Joh Ev 6:37 Den tiden kommer Honom kastar jag icke ut</p>	<p>Klass 1. Tidstypisk brädvård av hög ålder. 1902. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst vid allmänna linjen.</p> <p>Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning.</p>	
I norra boden.	Brädvård med rikt skuret krön och plant postament. Hyvlad list under krönet. Dekor målad i svart med kvist och kors samt kvistar. Vården märkt med No 7.	<p>Här hvilar pigan HILDA KAROLINA Lindholm född 1871 död 1895</p>	<p>Klass 1. Tidstypisk brädvård av hög ålder. 1895. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst vid allmänna linjen.</p> <p>Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning.</p>	
I norra boden.	Skadad brädvård utan inskription. Vården märkt med No 11.	Saknas	<p>Klass 2. Skadad äldre brädvård utan inskription.</p> <p>Denna vård är så kraftig nedbruten att den bedöms kunna slängas.</p>	

I norra boden.	Hög och smal brädvård i ek. Rikt skuret krönet även med skuren relief med korset, hjärtat och ankaret mitt på. Synlig inskription saknas. Vården märkt med No 9.	Saknas	Klass 1. Tidstypisk brädvård av hög ålder. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst vid allmänna linjen. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning.	
I norra boden.	Hög och smal brädvård i ek. Rikt skuret krönet även med skuren relief med korset, hjärtat och ankaret. Synlig inskription saknas. Vården märkt med No 8.	Saknas	Klass 1. Tidstypisk brädvård av hög ålder. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst vid allmänna linjen. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning.	
I norra boden.	Hög och smal brädvård i ek. Rikt skuret krönet även med skuren relief med korset, hjärtat och ankaret. Spår av brun färg. Synlig inskription saknas. Vården märkt med No 3.	Saknas	Klass 1. Tidstypisk brädvård av hög ålder. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst vid allmänna linjen. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning	

I norra boden.	Brädvård med rikt skuret krön med akroterier. Korset avbrutet och saknas. Hyvlade lister vid basen. Vården märkt med No 2.	Här hvilar hustrun ANNA ROOS FRÅN MYRSEBO FÖDD 1840 DÖD 1887	Klass 1. Tidstypisk brädvård av hög ålder. 1887. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst vid allmänna linjen. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning	
I norra boden.	Låg brädvård i ek, skuret krön med akroterier. Utan synlig inskription. Vården märkt med No 6.	Saknas.	Klass 2. Skadad äldre brädvård utan inskription. Denna vård är så kraftig nedbruten att den bedöms kunna slängas.	
I norra boden.	Brädvård i ek med skulpturalt skuret krön och försänkt fält med krona, hjärta, ankare, kors och kalk. Kronan med ristad text "LIVETS KRONA", hjärtat med "IHS" Ristad inskription. Vården märkt med No 1.	MINNESVÅRD HUSTRUN KRISTINA SOFIA JONSSON FRÅN BJÖRKELUND UNDER SKUREBO FÖRR 1811 DÖD 1881 Ristat psalm på baksidan. Sv Ps 344 v 4	Klass 1. Tidstypisk brädvård av hög ålder. 1881. Vård av hög konstnärlig kvalitet. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst vid allmänna linjen. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning	

I norra boden.	Hög och bred brädvård i ek med skuret krön och plant postament. Hyvlad list under krönet. Vården märkt med No 11.	K. G. LUND FAGERHULT *1835 +1912	Klass 1. Tidstypisk brädvård av hög ålder. 1912. Exempel på äldre lokal gravvårdskonst vid allmänna linjen. Ska föras upp på kyrkans inventarieförteckning	
----------------	---	--	--	---

Åren 2024–2025 genomfördes en kulturhistorisk inventering av alla gravar på Nye kyrkogård. Föreliggande rapport presenterar inventeringen och ger ett förslag till bevarandeplan.

Byggnadsvårdsrapport 2026:02
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM